KESKI-SUOMEN LIITTO

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2024

Keski-Suomen liitto

Maakuntahallitus 21.2.2025, § 13

Maakuntavaltuusto 16.5.2025, § XX

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[redacted]

visma sign
www.vismasign.com

KESKI-SUOMEN LIITON TILINPÄÄTÖS JA
TOIMINTAKERTOMUS 2024

Julkaisun tiedot

Julkaisija Keski-Suomen liitto
Innova 2, Lutakonaukio 7
40100 Jyväskylä
keskisuomi.fi

LinkedIn @keski-suomen-liitto
Instagram @keskisuomi
Facebook @keskisuomenliitto
Sähköposti etunimi.sukunimi@keskisuomi.fi

C 172
ISBN 978-951-594-556-3
ISSN 2341–9903

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

Sisällysluettelo

1 MAAKUNTAJOHTAJAN KATSAUS 5
2 TOIMINTAKERTOMUS 7
2.1 Kuntayhtymän hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset 8
2.1.1 Maakuntavaltuusto 8
2.1.2 Maakuntahallitus 9
2.1.3 Tarkastuslautakunta 9
2.1.4 Maakunnan yhteistyöryhmä 9
2.1.5 Keski-Suomen liiton tilivelvolliset 10
2.2 Olennaiset muutokset kuntayhtymän toiminnassa ja taloudessa 10
2.3 Kuntayhtymän henkilöstö 10
2.3.1 Henkilöstön määrä ja rakenne 10
2.3.2 Henkilöstökulut 11
2.3.3 Sairauspoissaolot 12
2.3.4 Työterveyspalvelut 12
2.3.5 Työhyvinvointi 13
2.3.6 Henkilöstön osaaminen ja sen kehittäminen 15
2.3.7 Rekrytoinnit 15
2.4 Arvio todennäköisestä tulevasta kehitysestä, merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä 15
2.5 Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen 16
2.6 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus 18
2.6.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen 18
2.6.2 Toiminnan rahoitus 19
2.7 Rahoitusasema ja sen muutokset 20
2.8 Kokonaistulot ja -menot 22
2.9 Tilikauden tuloksen käsittely 22
3 TOIMINTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN 23
3.1 Kestävän elinvoiman kasvattaja 23
3.1.1 Kehittämisrahoitus ja hanketoiminta 24
3.1.2 Keski-Suomen liiton toteuttamat hankkeet 25
3.2 Rohkea maakunnan edunrakentaja 30
3.2.1 Vaikuttaminen ja edunvalvonta 30
3.3 Vahva maakunnan tuntija 33
3.3.1 Tiedolla johtaminen ja ennakointi 33
3.3.2 Keski-Suomen liiton viestintä 33

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

4 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN 38
4.1 Käyttötalouden toteutuminen tulosyksiköittäin 38
4.1.1 Luottamushenkilöhallinto 38
4.1.2 Toimisto 40
4.1.3 Projektit 42
4.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen 44
4.3 Rahoitusosan toteutuminen 45
4.4 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen 46
5 Tilinpäätöslaskelmat 48
5.1 Tuloslaskelma 48
5.2 Rahoituslaskelma 50
5.3 Tase 51
5.4 Jäsenkuntien maksuosuudet vuonna 2024 53
6 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 54
6.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot 54
6.2 Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot 54
6.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot 55
6.4 Tasetta koskevat liitetiedot 56
6.4.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot 56
6.4.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot 57
6.4.3 Peruspääoman jakaantuminen jäsenkunnittain 58
6.5 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot 59
6.6 Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen 60
6.7 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahoja koskevat liitetiedot 60
7 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET 61
7.1 Keski-Suomen kehittämisrahasto 61
8 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT 63
8.1 Maakuntahallituksen hyväksyminen 63
8.2 Tilintarkastajan merkintä 64
9 LUETTELOT JA SELVITYKSET 65
10 LIITTEET 66

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

1 MAAKUNTAJOHTAJAN KATSAUS

Elämme muutoksen aikaa. Geopoliittiset jännitteet, globaalit kriisit ja ilmastonmuutos tuovat haasteita, mutta myös mahdollisuuksia. Kokonaisturvallisuus ja huoltovarmuus ovat nousseet yhteiskunnallisen keskustelun keskiöön ja yhä tiiviimmäksi osaksi aluekehittämistä. Talouden heikkous ja väestörakenteen muutos edellyttävät meiltä kykyä uudistua ja rohkeutta tehdä valintoja. Vuotta 2024 leimannut laaja-alainen ja pitkittynyt talouden alavireisyys näkyi keskisuomalaisissakin yrityksissä kysynnän hiipumisena ja heijastui työttömyyden kasvuna. Haastavasta suhdanteesta huolimatta investointeja esimerkiksi uudistuvaan teollisuuteen, puolustusteollisuuteen ja puhtaaseen siirtymään on suunnitteilla ja tekeillä. Ne luovat tulevaisuuden menestystä ja elinvoimaa maakuntaan.

Keski-Suomen liitto on osaltaan ollut tukemassa maakunnan elinvoimaisuutta sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa. Vuoden 2024 aikana myönsimme 4,7 miljoonaa euroa hankerahoitusta, josta valtaosan maakuntastrategian kärkiteemojen – uudistuvan teollisuuden, bio- ja kiertotalouden, hyvän voinnin sekä digitalisaation – vauhdittamiseen. Asiantuntijamme ovat lukuisissa verkostoissa ja hankkeissa työskennelleet muiden muassa vihreän siirtymän ja vetytalouden, luonnon monimuotoisuuden ja kiertotalouden sekä hyvinvoinnin ja kulttuurin edistämiseksi.

Kuva 1. Maakuntajohtaja Pekka Hokkanen.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[redacted]
visma sign
www.vismasign.com

Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 ohjausvaikutuksella olemme evästäneet kuntia maankäyttökysymyksissä. Jo valmistunut Keski-Suomen energiaselvitys ja käynnistetty viherrakenneselvitys tukevat maankäytön ohjausta ja vahvistavat tietopohjaa hiilineutraaliustavoitteen ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi.

Edunvalvonnan ja vaikuttamisen työtä teimme yhdessä maakuntamme kansanedustajien ja sidosryhmien kanssa eri foorumeilla. Uusi EU-ohjelmakausi ja koheesiopolitiikka, liikenteen kärkikohteet ja maakunnan saavutettavuus sekä lukuisat lainsäädäntöprosessit olivat agendalla. Länsi-Suomen maakuntien yhteistyötä edunvalvonnassa tiivistettiin yhteiseen visiotyöhön pohjautuen.

Merkittävänä ponnistuksena Keski-Suomen ja keskisuomalaisuuden kirkastamiseksi ja näkyväksi tekemiseksi käynnistimme vuoden alussa maakuntabrändityön. Lopputuloksena Keski-Suomesta kuoriutui omaleimainen, värikäs ja monipuolinen maakunta. Pohjatyö on tehty, mutta yhteisen brändin todellinen vaikutus syntyy vasta teoista ja toimista.

Laajaan yhteistyöhön haastaa loppuvuonna käynnistetty Keski-Suomen maakuntastrategian päivitysprosessi. Osallistavalla ja uteliaalla otteella maakunnan vahvuuksista ponnistaen ja kokonaiskestävyys ohjenuoranamme rakennamme yhteistä tiekarttaa tulevaisuuteen.

Kiitos työteliään ja monipuolisen vuoden uurastuksesta sekä sitoutuneesta ja tavoitteellisesta työpanoksesta kuuluu Keski-Suomen liiton henkilöstölle. Työyhteisön hyvinvointi ja henkilöstön työssä viihtyminen ovat meille kunnia-asia. Ilolla otimme vastaan MIELI Suomen mielenterveys ry:n myöntämän Hyvän mielen työpaikka® -tunnustuksen, jonka saimme sitoutumisestamme henkilöstön mielenterveyden ja hyvinvoinnin vahvistamiseen.

Kiitän myös luottamushenkilöitämme ja sidosryhmiämme tuloksellisesta yhteistyöstä kuluneena vuonna – jatketaan työtä, jolla teemme parhaat palat Keski-Suomesta entistäkin näkyvämmiksi!

Pekka Hokkanen
maakuntajohtaja

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

2 TOIMINTAKERTOMUS

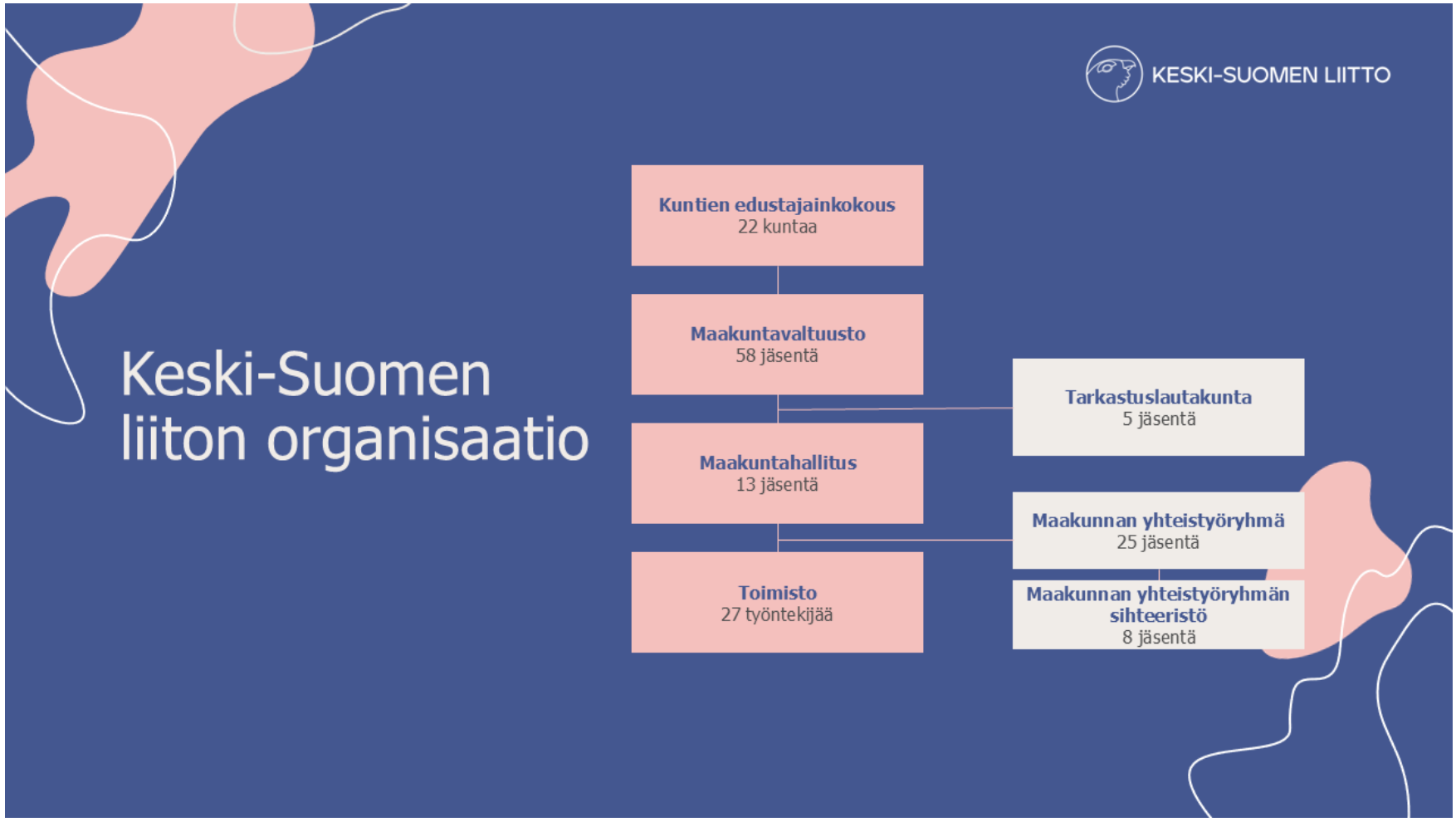

Kuva 2. Keski-Suomen liiton organisaatio.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[redacted]
visma sign
www.vismasign.com

2.1 Kuntayhtymän hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Keski-Suomen liitto on lakisääteinen kuntayhtymä. Käynnissä olevan valtuustokauden edustajat valittiin kuntien edustajainkokouksessa 9.9.2021. Perussopimuksen mukaan jäsenkunta saa yhden edustajan jokaista alkavaa viittä tuhatta asukasta kohti, kuitenkin enintään 40,6 % rajoittamattomasta kokonaisedustajamäärästä. Kuntien edustajainkokouksen ohella kuntayhtymässä on neljä muuta toimielintä: maakuntavaltuusto, maakuntahallitus, tarkastuslautakunta ja maakunnan yhteistyöryhmä. Käytännön työstä ja toimeenpanosta vastaa Keski-Suomen liiton toimisto.

Maakuntakaavan 2040 mittakaava on sama kuin aikaisemmissakin Keski-Suomen maakuntakaavoissa eli 1:250 000. Merkintöjen kuvauksissa pyritään staattisuuden sijasta toiminnallisuuteen. Kaava-aineistot ovat sähköisessä muodossa. Maakuntakaava on osa maakunnan strategista aluekehittämiskokonaisuutta.

Toimielin	Kokousten määrä
Edustajainkokous	0
Maakuntavaltuusto	2
Maakuntahallitus	11
Tarkastuslautakunta	7
Maakunnan yhteistyöryhmä	4

Taulukko 1. Toimielinten kokousten määrät 2024.

2.1.1 Maakuntavaltuusto

Maakuntavaltuusto kokoontui vuonna 2024 kaksi kertaa. Kokoukset järjestettiin läsnäolokokouksina. Maakuntavaltuuston puheenjohtajana toimi kansanedustaja Riitta Mäkinen (SDP) Jyväskylästä.

Edellisen vuoden tilinpäätöksen ja arviointikertomuksen sekä tulevan vuoden talousarvion hyväksymisen lisäksi maakuntavaltuusto

1. valitsi maakuntahallitukseen uuden jäsenen ja 1. varapuheenjohtajan
2. totesi talouskatsaukset 03/2023 ja 09/2023
3. käsitteli kolme saapunutta valtuustoaloitetta ja valtuustolle jätettiin viisi uutta valtuustoaloite
4. merkitsi tiedoksi tarkistetut sidonnaisuusilmoitukset

Taulukoissa 2–4 on kuvattu luottamustoimielinten poliittiset voimasuhteet sekä sukupuolijakauma 31.12.2024. Tietoja on verrattu edellisen vuoden tilanteeseen.

Puolue	Naiset	Miehet	Yhteensä	Muutokset 2024
KESK	4	9	13	0
SDP	5	7	12	0
PS	4	6	10	+1
KOK	4	5	9	0
VIHR	5	2	7	0
VAS	3	2	5	0
KD	0	2	3	-1
SIT	0	0	0	0
YHTEENSÄ	25 (43 %)	33 (57 %)	58	0

Taulukko 2. Maakuntavaltuuston poliittiset voimasuhteet toimikaudella 2024.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

2.1.2 Maakuntahallitus

Maakuntahallitus kokoontui yksitoista kertaa. Kokoukset järjestettiin hybridi- ja läsnäolokokouksina. Maakuntahallitus teki myös kuntavierailun Multialle ja Kivijärvelle. Maakuntahallituksessa vuosittain toistuvien päätösasioiden, rahoituspäätösten, lausuntojen ja nimeämisten ohella maakuntahallituksen keskeisenä valmistelu- ja päätösasioina vuonna 2024 olivat muun muassa Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 voimaan tulon määrääminen, lausunto Keski-Suomen maakuntakaavaa 2040 koskeviin valituksiin, maakuntaohjelman 2022–2025 väliarviointi, Länsi-Suomen vision hyväksyminen sekä Keski-Suomen kehittämisrahaston kohdennus. Maakuntahallituksen puheenjohtajana toimi Tahvo Anttila (KESK) Jyväskylästä.

Puolue	Naiset	Miehet	Yhteensä	Muutokset 2024
KESK	2	1	3	0
SDP	2	1	3	0
KOK	1	1	2	0
PS	0	2	2	0
VIHR	2	0	2	0
VAS	0	1	1	0
YHTEENSÄ	7 (54 %)	6 (46 %)	13	0

Taulukko 3. Maakuntahallituksen poliittiset voimasuhteet toimikaudella 2024.

2.1.3 Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta kokoontui seitsemän kertaa. Tarkastuslautakunta vastaa liiton talouden ja toiminnan arvioinnista. Lisäksi tarkastuslautakunta valvoo kuntalain mukaisten sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista. Puheenjohtajana toimi Juha Suonperä (KOK) Jyväskylästä.

Puolue	Naiset	Miehet	Yhteensä	Muutokset 2024
KESK	1	0	1	0
SDP	0	1	1	0
KOK	0	1	1	0
PS	0	1	1	0
VIHR	1	0	1	0
YHTEENSÄ	2 (40 %)	3 (60 %)	5	0

Taulukko 4. Tarkastuslautakunnan poliittiset voimasuhteet toimikaudella 2024.

2.1.4 Maakunnan yhteistyöryhmä

Maakunnan yhteistyöryhmä kokoontui neljä kertaa. Kokousten teemoina olivat muun muassa maakuntastrategian väliarviointi, uuden EU-ohjelmakauden 2028–2035 edunvalvonta, alue- ja rakennepolitiikan ohjelman rahoitussuunnitelma vuosille 2025–2026, Länsi-Suomen rakennerahastohankkeiden vaikuttavuuden arviointi, valtionhallinnon aluekehittämispäätös sekä katsauksia pk-yritysten T&K-toimintaan, Keski-Suomen ilmasto- ja luontotyöhön, hyvinvointialueen rooliin aluekehittäjänä ja työllisyysalueiden käynnistymiseen. Kokousten ohessa maakunnan yhteistyöryhmä teki yritysvierailut VTT Oy:lle ja pelastusajoneuvojen valmistukseen erikoistuneelle Saurus Oy:lle.

Maakunnan yhteistyöryhmä koostuu puheenjohtajasta ja 24 varsinaisesta jäsenestä. Jäsenet ovat Keski-Suomen liiton luottamushenkilöitä, Keski-Suomen ELY-keskuksen ja työmarkkina- ja elinkeinojärjestöjen sekä yritysten ja yhteisöjen edustajia. Poliittisin perustein valitut luottamushenkilöt edustavat 29 % maakunnan yhteistyöryhmän kokoonpanosta. Puheenjohtajana toimi Mikko Tiirola (KESK). Hän on Keski-Suomen liiton luottamushenkilö.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[redacted]
visma sign
www.vismasign.com

Puolue	Naiset	Miehet	Yhteensä	Muutokset 2024
KESK	1	1	2	0
SDP	1	1	2	0
KOK	0	1	1	0
PS	0	1	1	0
VIHR	1	0	1	0
VAS	0	0	0	0
YHTEENSÄ	3 (43 %)	4 (57 %)	7	0

Taulukko 5 Maakunnan yhteistyöryhmän poliittiset voimasuhteet toimikaudella 2024

2.1.5 Keski-Suomen liiton tilivelvolliset

Maakuntavaltuusto on hyväksynyt kokouksessaan 3.12.2021 Keski-Suomen liiton tilivelvollisten luetteloon maakuntahallituksen jäsenet, maakuntajohtajan, aluekehitysjohtajan, suunnittelujohtajan ja hallintojohtajan.

2.2 Olennaiset muutokset kuntayhtymän toiminnassa ja taloudessa

Keski-Suomen liiton toiminta perustuu jäsenkuntien hyväksymään perussopimukseen sekä alueiden kehittämistä, rahoitusta ja alueiden käyttöä koskevaan lainsäädäntöön.

Keski-Suomen liiton talouden seurantaa on kehitetty Keski-Suomen liiton toiminta-ajatus ja ydintehtävät mielessä pitäen. Resursointia on kohdennettu erityisesti EU-ohjelmakauden rahoitus- ja maksatustehtävien hoitoon. Keski-Suomen liitto on ollut myös aktiivinen ulkopuolisen rahoituksen hakija. Vuoden aikana käynnissä oli 14 kehittämishanketta.

2.3 Kuntayhtymän henkilöstö

Keski-Suomen liiton operatiivisen toiminnan sydämenä on toimiston henkilökunta. Henkilökunnan työ on monipaikkaista ja monimuotoista asiantuntijatyötä. Toteuttaessamme Keski-Suomen strategiaa 2025–2050, tarvitsemme asiantuntevan henkilöstön, jonka asiantuntijuuden kehittämisestä ja osaamisen uudistamisesta pidämme erityistä huolta.

Henkilöstömme työskentelee tiimimäisesti ilman raja-aitoja, mutta samalla itsenäisesti. Liikumme monissa verkostoissa alueellisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Työssämme muodostamme tiimejä alueiden käyttöön, aluekehittämiseen, rahoitukseen ja hallinnon tehtäviin. Tiimityöskentelyllä varmistamme substanssiasioiden etenemisen lisäksi jokaisen työntekijän aktiivisen osallisuuden ja hyvän sisäisen viestinnän.

2.3.1 Henkilöstön määrä ja rakenne

Vuoden alussa Keski-Suomen liitossa oli 29 palvelussuhdetta, ja vuoden lopussa 27. Vakinaisia palvelussuhteita oli 22 (81 %) ja määräaikaisia palvelussuhteita 5 (19 %) kaikista palvelussuhteista. Henkilöstöstämme naisia oli 20 (74 %) ja miehiä 7 (26 %).

Henkilöstön keski-ikä oli 46,56 vuotta; naisten keski-ikä oli 45,9 vuotta ja miesten 48,43 vuotta. Kunta-alalla keski-ikä on yleensä noin 45 vuotta.

Keski-Suomen liiton henkilökunta on ollut palveluksessamme keskimäärin 9,1 vuotta.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[redacted]
visma sign
www.vismasign.com

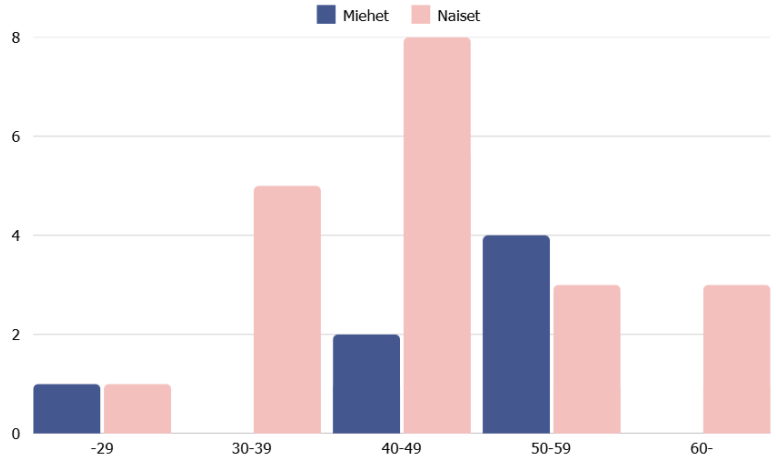

Taulukko 6. Ikä- ja sukupuolijakauma 31.12.2024.

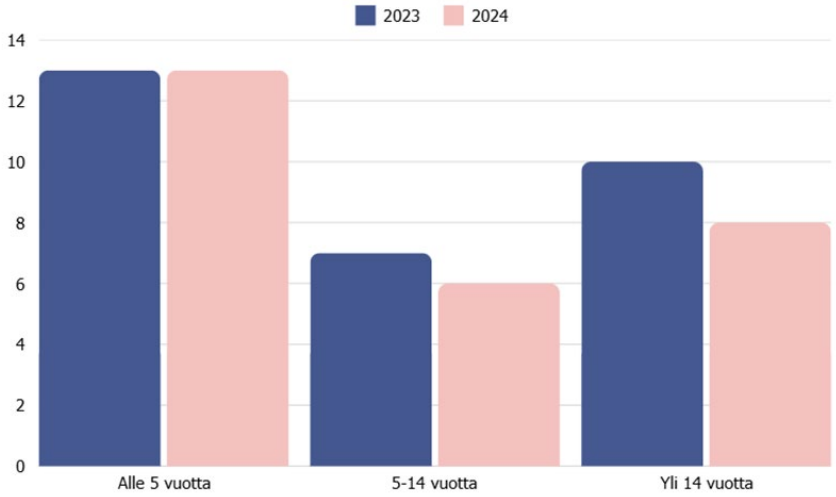

Taulukko 6. Palvelussuhteen kesto 2024.

Vuoden 2024 aikana kolme henkilöä eläköityi, yksi vaihtoi työnantajaa ja yhden määräaikainen työsuhde päättyi.

2.3.2 Henkilöstökulut

Keski-Suomen liitto maksoi palkkoja ja palkkioita yhteensä 1 825 984,89 euroa (2023: 1 903 670,50 euroa). Palkkasumma pieneni edellisestä vuodesta 77 685,61 euroa eli noin 4 % (vuonna 2023 palkkasumma kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 9 % eli 176 066,25 euroa). Palkkasummaa vähensi erityisesti henkilöstömäärän pieneneminen (2024 alussa 29 henkeä, 2024 lopussa 27).

Toisaalta kunta-alan yleinen virka- ja työehtosopimus vuosille 2022–2025 sisälsi yhteensä 4 % korotuksen kesäkuussa (yleiskorotus 2,27 %, paikallinen järjestelyerä 0,4 + 0,33 % sekä kehittämisohjelmaerä 1 %). Hankerahoituksella palkattujen työntekijöiden palkkakustannukset näkyvät osana palkkojen kokonaiskustannuksia. Koko organisaation palkkasumma sisälsi 97 782,71 euroa luottamushenkilöiden palkkioita (2023: 100 591,14 euroa).

Lounasetuun sekä kulttuuri- ja liikuntaetuihin (Edenred ja Smartum) käytettiin yhteensä 25 014,40 euroa (25 189,52 euroa vuonna 2023), joista työnantajan osuus oli 7 290,85 euroa (6 863,98 euroa vuonna 2023). Työterveyshuollon palveluiden kustannukset olivat yhteensä 42 247 euroa.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

2.3.3 Sairauspoissaolot

Vuonna 2024 terveysperusteisia poissaoloja oli 297 päivää (2023: 130 päivää). Määrä on ollut kasvussa vuodesta 2022 alkaen. Sairauspoissaoloja henkeä kohden oli 10,6 päivää (2023: 4,3 päivää). Sairauspoissaolojen suhde (lyhyt/pitkät) muuttui vuoteen 2023 verrattuna. Lyhyitä sairauslomien määrä säilyi edellisen vuoden tasolla, mutta pitkien sairauslomien määrä kasvoi. Kunta-alalla sairauspoissaoloja per henkilö vuonna 2023 oli keskimäärin 16,4 päivää. Keski-Suomen liitossa ei tapahtunut yhtään työtapaturmaa.

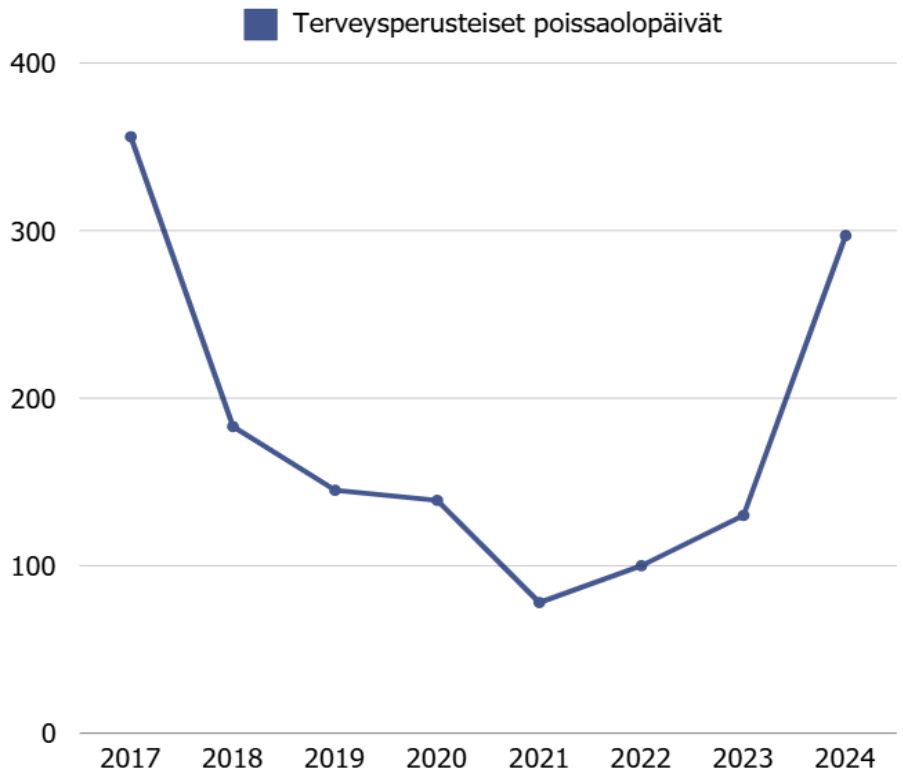

Taulukko 7. Henkilöstön terveysperusteiset poissaolot 2017–2024.

2.3.4 Työterveyspalvelut

Henkilöstön työterveyshuollon palvelut tuottaa Mehiläinen Oy. Työterveyshuollon tavoitteena on lakisääteisen työterveyshuoltotoiminnan toteutuminen, työstä johtuvien terveys- ja turvallisuusriskien vähentäminen, työntekijöiden työkyvyn ja työhyvinvoinnin edistäminen sekä ylläpitäminen ja laadukas työterveyspainotteinen sairaanhoito.

Työterveyshuollon käyntejä oli yhteensä 188 kpl (2023: 171 kpl). Henkilöstön työterveyshuollon palveluiden kustannukset olivat yhteensä 42 247 euroa (2023: 34 882,56 euroa).

Työterveyshuolto	Korvausluokka I	Korvausluokka II	Muu
Menot	11 587 €	26 334 €	4 326 €

Taulukko 8. Työterveyshuollon menot ja korvausluokat 2024.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[redacted]
visma sign
www.vismasign.com

Kuva 3. Luonnehdintoja Keski-Suomen liitosta työnantajana (Työhyvinvointikysely 2024).

2.3.5 Työhyvinvointi

Keski-Suomen liitossa asiantuntijatyötä tekevä henkilöstö on kaiken keskiössä. Siksi työntekijöistä huolehtiminen on tärkeimmän voimavaramme turvaamista. Haluamme pitää huolta kaikista työntekijöistämme ja tehdä työtä yhdessä, hyvää työilmapiiriä sopusoinnussa vaalien.

Henkilöstön vuosittainen työhyvinvointikysely (aikaisemmin ilmapiirikysely) toteutettiin marraskuussa. Kyselyyn vastasi 22/25 henkilöä (88 %). Vastauksissa Keski-Suomen liittoa luonnehdittiin joustavana ja asiantuntevana työnantajana ja työyhteisön ilmapiiriä kuvattiin luotettavaksi ja välittäväksi.

Lähes kaikki (95 %) vastaajista suosittelisivat Keski-Suomen liittoa työnantajana. Tärkeää oli lisäksi se, että kukaan ei kokenut kiusaamista ja jokainen vastaaja kertoi viihtyvänsä työssään hyvin (82 %) tai jokseenkin hyvin (18 %). Ensimmäistä kertaa työhyvinvointikyselyssä selvitettiin myös työn merkityksellisyyden lähteitä. Ylivoimainen enemmistö koki omien työtehtävien (muun muassa tehtävänkuva, vaikutusmahdollisuudet omiin työtehtäviin, osaaminen ja sen kehittäminen, perehdytys) olevan tärkein tekijä työn merkityksellisyyden tunteelle.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

Kyselyyn vastanneista 59 % pitää työtään melko kuormittavana. Suurimpina kuormitustekijöinä kyselyssä nousivat kiire ja työtehtävien suuri määrä. Tulokset käsiteltiin yhdessä henkilöstön kanssa ja niiden perusteella ryhdyttiin kehittämistoimiin. Vuoden 2025 aikana huomiota kiinnitetään erityisesti psykososiaaliseen kuormitukseen ja kognitiivisen ergonomian tukemiseen, omien työtehtävien kehittämiseen sekä kohtaamiseen ja vuorovaikutukseen.

Keski-Suomen liitolle myönnettiin Hyvän mielen työpaikka® -merkki (MIELI Suomen Mielenterveys ry) tunnustuksena sitoutumisesta henkilöstömme mielenterveyden ja hyvinvoinnin suunnitelmalliseen vahvistamiseen. Keski-Suomen liitto haki merkkiä, koska se ohjaa konkreettisesti edistämään henkilöstön psyykkistä työhyvinvointia ja sopii työyhteisömme arvoihin. Haluamme, että jokainen kokee meillä olevan turvallista, merkityksellistä ja palkitsevaa työskennellä.

Saamamme palautteen mukaan hakemuksestamme välittyi se, että olemme jo tehneet paljon työntekijöiden mielenterveyden tukemiseksi, mikä on hyvä pohja myös tulevalle kehittämistyölle. Erityiskiitosta saimme siitä, että merkkihakemusta varten tehty kehittämissuunnitelma pyrkii vastaamaan henkilöstökyselyjen pohjalta nousseisiin, todellisiin kehittämistarpeisiin.

Keski-Suomen liitto edistää ja tukee työntekijöidensä hyvinvointia monin tavoin, myös vapaa-ajalla tapahtuvaa toimintaa tukien. Esimerkkinä tästä ovat työterveyshuollon hyvät palvelut, talon sisäinen virkistystoiminta LIIKU sekä liikunta- ja kulttuuriedut. LIIKU järjesti vuoden aikana viisi koko henkilöstölle avointa virkistystapahtumaa. Lisäksi LIIKU tuki pienryhmien osallistumista kulttuuri- ja liikuntatapahtumiin.

Kuva 4. Hyvän mielen työpaikka® -merkki (MIELI Suomen Mielenterveys ry).

Työsuojelutoimikuntana toimiva henkilöstön yhteistyöryhmä kokoontui vuoden aikana neljä kertaa.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

2.3.6 Henkilöstön osaaminen ja sen kehittäminen

Keski-Suomen liiton henkilöstön olemassa olevaa osaamista ja tulevia osaamistarpeita kartoitetaan säännöllisesti muun muassa vuosittaisissa onnistumiskeskusteluissa. Kattavaan perehdytykseen kiinnitetään huomiota sekä työsuhteen alkaessa että työtehtävien muutostilanteissa. Vuonna 2024 järjestetyt koko henkilöstölle tarjotut koulutukset liittyivät esimerkiksi hallinnollisiin lakeihin ja säädöksiin, verkostojohtamiseen, sisäiseen viestintään, etätyön ergonomiaan, työyhteisön kehittämiseen, riskienhallintaan, petostentorjuntaan, tietosuojaan sekä Taisto-harjoituksesta (digitaalisenturvallisuuden harjoitus) saatuihin oppeihin. Lisäksi koottiin pilottiryhmä keräämään ja jakamaan kokemuksia CoPilot-tekoälyohjelman käytöstä asiantuntijatyössä. Henkilöstötunteja järjestettiin joka toinen viikko.

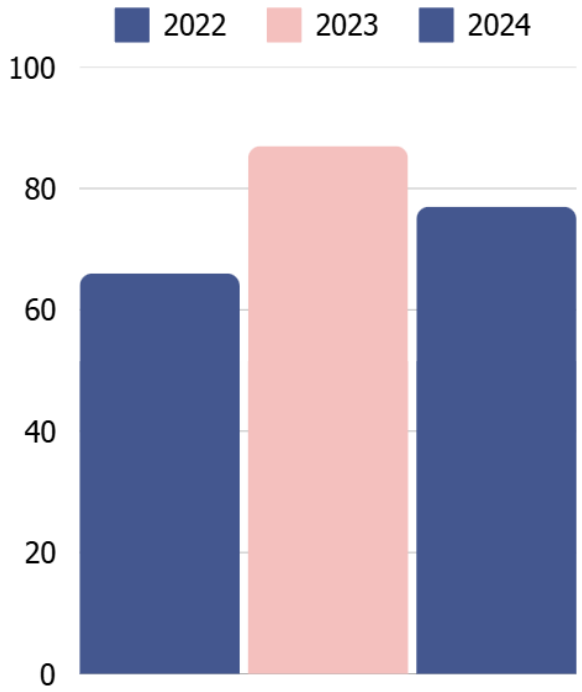

Taulukko 9. Koulutuspäivät vuosina 2022–2024.

Henkilöstön osaamisen kehittämisen koulutuskustannuksiin (eivät sisällä palkkauskustannuksia) käytettiin 11 206,11 euroa (2023: 13 217,42 euroa). Osaamisen kehittämiseen käytettiin noin 0,50 % koko liiton henkilöstömenoista. On kuitenkin huomioitava, että osa normaaleina virkamatkoina tehtävistä poissaoloista sisältää myös koulutukseksi katsottavia osioita eivätkä nämä luvut sisälly edellisiin.

2.3.7 Rekrytoinnit

Henkilöstösuunnittelua toteutettiin säännöllisesti toistuvissa palavereissa. Keski-Suomen liittoon rekrytoitiin vuoden aikana yksi henkilö määräaikaiseen ja yksi vakinaiseen työsuhteeseen. Lisäksi kahden määräaikaisen työntekijän työsopimukset vakinaistettiin. Rekrytointikanavina olivat liiton omat verkkosivut ja sosiaali-sen median kanavat, työvoimahallinnon te-palvelut.fi -verkkosivusto sekä Duunitori.

2.4 Arvio todennäköisestä tulevasta kehitysestä, merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Keski-Suomen liiton riskienhallinnan kuvauksen riskiprofiilit päivitetään vuosittain. Päivityksen valmistelusta vastaa johtoryhmä ja päivityksen keskeiset huomiot esitellään maakuntahallituksessa. Kriittisemmiksi riskeiksi nousivat maakuntien liittojen, kuntien ja hyvinvointialueen roolit, tehtävät ja rahoitus, aluekehitysrahoituksen taso, Keski-Suomen liiton ohut organisaatio, työssä jaksaminen, muutokset toimintaympäristössä ja niihin sopeutuminen sekä informaatiovaikuttaminen.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[redacted]
visma sign
www.vismasign.com

Viime vuosina toteutetut hallinnon uudistukset ovat vaikuttaneet useisiin julkisiin toimijoihin. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen tehtävien siirryttyä hyvinvointialueelle, kuntien keskeiset tehtävät muodostuvat opetus-, sivistys- ja elinvoima-asioista ja kuntien infrastruktuuriin liittyvistä tehtävistä. Lisäksi työllisyyspalvelut siirtyvät kuntien toteutettavaksi vuoden 2025 alusta alkaen ja uudet työllisyysalueet käynnistävät toimintansa. Hallinnon uudistusten jälkeen käynnistettiin kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistus, jonka valmistuminen kuitenkin lykkääntyi vuoden 2026 alkuun. Myös Keski-Suomen hyvinvointialueen taloustilanne on haasteellinen ja Keski-Suomi on yksi kuudesta hyvinvointialueesta, joka osallistuu valtion tehostettuun ohjaukseen taloushaasteiden vuoksi. Uudistukset koskettavat myös valtion hallintoa. Uudet lupa- ja valvontavirastot sekä elinvoimakeskukset aloittavat työnsä vuoden 2026 alusta. Valtion hallinnon uudistuksella ei ole suoria vaikutuksia maakuntien liittojen rooliin tai toimintaan. Toimintaympäristön muutokset ja taloushaasteet vaikuttavat merkittävästi aluekehittämisen ja edunvalvonnan yhteistyöhön.

Kehittämisrahoitus on yksi maakuntien liitto keskeisin aluekehittämisen väline. Maakuntien liittojen toiminnan näkökulmasta rahoituksen vuosittaisella vakaalla tasolla on tärkeä merkitys ja sen eteen liitoissa tehdään aktiivista edunvalvontaa. Valtioneuvoston linjauksella maakuntien liittojen kansallinen aluekehitysrahoitus on kuitenkin käytännössä päättynyt.

Keski-Suomen liiton tunnistettuja riskejä ovat ohut organisaatio, työssä jaksaminen ja muutosjoustavuus. Keski-Suomen liitto on asiantuntijaorganisaatio, jonka keskeinen voimavara on henkilöstö. Muuttuva toimintaympäristö haastaa organisaation muutosjoustavuuden ja yksilöiden työssäjaksamisen. Optimaalisen toiminnan ja työssä jaksamisen näkökulmasta resursointia arvioidaan säännöllisesti ja työntekijöillä on käytettävissään esimiehen tuki työssä onnistumiseen ja muutostilanteisiin. Haasteellisissa tilanteissa työntekijöillä on käytössään lisäksi hyvät työterveyden palvelut.

Informaatiovaikuttaminen on julkiseen mielipiteeseen, ihmisten käyttäytymiseen ja yhteiskunnan päätöksentekoon vaikuttamaan pyrkivää toimintaa. Informaatiovaikuttamisen keinot ovat monikanavaisessa maailmassa lisääntyneet. Sekä organisaation että yksilön on hyvä opetella tunnistamaan ja varautumaan asiantuntijatyössä kohtaamaansa informaatiovaikuttamiseen.

2.5 Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kuntayhtymälle asetetut tavoitteet saavutetaan ja sen toiminta on taloudellista ja tuloksellista. Toiminnan arviointia tehdään säännöllisesti sekä Keski-Suomen liiton sisäisessä toiminnassa että kuntayhtymän toimielimissä. Kokonaisuuden arviointi tapahtuu kerran vuodessa toimintakertomuksen laatimisen yhteydessä.

Keski-Suomen liitolla on voimassa oleva sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistus. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toiminnot järjestetään siten, että organisaatiossa noudatetaan hyvää hallinto- ja johtamistapaa. Ohje koskee kaikkia toimielimiä, johtoa ja henkilöstöä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen tarkoituksena on varmistaa, että yhteisesti sovittuja toimintatapoja ja ohjeita noudatetaan kaikessa toiminnassa. Ohje täydentää lainsäädännön määräyksiä sekä Keski-Suomen liiton perussopimusta ja hallintosääntöä.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

Riskienhallinnan kuvauksen pohjana on toimintaympäristön analyysi, jossa tunnistettiin organisaation sisäisiä ja ulkoisia riskejä. Riskit lajiteltiin strategisiin, toiminnallisiin, taloudellisiin sekä vaatimustenmukaisuus- ja vahinkoriskeihin. Tunnistetuista riskeistä muodostettiin riskiprofiilit. Riskiprofiileissa arvioitiin sekä riskien toteutumisen todennäköisyyttä että riskien vaikutuksen suuruutta organisaation toiminnalle. Riskiprofiilit sisälsivät myös riskien hallintakeinot.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan rooli korostuu erityisesti rahoitustehtävän hoidossa. EU-ohjelmakauden 2021–2027 myötä Keski-Suomen liiton tehtävät ja vastuut rahoituksen myöntämisessä ja maksamisessa laajentuivat merkittävästi. Rahoitus- ja maksatustehtävät, niiden henkilöresursointi sekä riskienhallinta ovat työ- ja elinkeinoministeriön ja valtiovarain controllerin jatkuvassa arvioinnissa. Myös yhteistyö sekä Keski-Suomen ELY-keskuksen että muiden maakunnan liittojen kanssa tulee olla sujuvaa.

EU-rahoitusta välittävänä toimielimenä Keski-Suomen liitto laati hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvauksen työ- ja elinkeinoministeriön ohjeiden mukaisesti. Kuvauksessa kerrotaan tarkasti EU-rahoituksen toimintaprosessit, resurssointi, tarvittava osaaminen tehtävän hoitoon sekä tehtävien eriyttäminen ohjeistusten vaatimalla tavalla. Kuvauksessa kerrotaan myös käytettävistä tieto- ja arkistointijärjestelmistä sekä siitä, miten huolehditaan riskien hallinnasta, petoksentorjunnasta, tietoturvasta ja viestinnästä.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan hyviä käytänteitä arvioidaan jatkuvasti osana normaalitoimintaa muun muassa kuntayhtymän avainprosessien, rahoitus- ja maksatustoiminnan, talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon, oman hanketoiminnan sekä hankinta- ja sopimushallinnon työtehtävissä. Lisäksi Keski-Suomen liitto kouluttaa henkilöstöään säännöllisesti tietoturvakäytänteistä. Keski-Suomen liitolla on tietoturvaohje, johon perehtymisen jokainen työntekijä vahvistaa allekirjoituksellaan.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

2.6 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

2.6.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	2024 *1 000 €*	2023 *1 000 €*
Toimintatuotot	4 208	4 127
Toimintakulut	-3 938	-3 932
TOIMINTAKATE	**270**	**196**
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0
VUOSIKATE	**270**	**196**
Poistot ja arvonalentumiset	0	0
TILIKAUDEN TULOS	**270**	**196**
Tilinpäätössiirrot (rahasto)	30	-30
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	**300**	**165**

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	106,9 %	105,0 %
Maakunnan asukasmäärä	274 155	273 319

*Tilastokeskuksen ennakkotieto 31.12.2024

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[redacted]
visma sign
www.vismasign.com

2.6.2 Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	2024 *1 000 €*	2023 *1 000 €*
Toiminnan rahavirta	**270**	**196**
Vuosikate	270	196
Investointien rahavirta	**0**	**0**
Investointimenot	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	**270**	**196**
Rahoituksen rahavirta	**-5 930**	**9 781**
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-5 930	9 781
Rahoituksen rahavirta	**-5 930**	**9 781**
Rahavarojen muutos	**-5 660**	**9 977**
Rahavarat 31.12.	6 406	12 066
Rahoitusarvopaperit		
Rahavarat 1.1.	12 066	2 090
Rahoitusarvopaperit		

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	300	159
Kassan riittävyys, päivää	594	1 120
Kassan riittävyys, pv = 365 pv x rahavarat 31.12. / kassasta maksut tilikaudella		

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[redacted]
visma sign
www.vismasign.com

2.7 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2024 *1 000 €*	2023 *1 000 €*
PYSYVÄT VASTAAVAT	**0**	**0**
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	**4 525**	**7 038**
Valtion toimeksiannot	4 525	7 038
VAIHTUVAT VASTAAVAT	**6 615**	**12 400**
Saamiset	**209**	**334**
Pitkäaikaiset siirtosaamiset	0	0
Myyntisaamiset	2	14
Muut saamiset	16	32
Siirtosaamiset	191	288
Rahat ja pankkisaamiset	**6 406**	**12 066**
Pankkitilit	6 406	12 066
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**11 139**	**19 438**

Jatkuu seuraavalla sivulla.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

VASTATTAVAA	2024 *1 000 €*	2023 *1 000 €*
OMA PÄÄOMA	**1 028**	**758**
Peruspääoma	595	595
Muut omat rahastot	0	30
Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)	132	-33
Tilikauden alijäämä	300	165
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	**8 610**	**16 893**
Valtion toimeksiannot	8 610	16 893
VIERAS PÄÄOMA	**1 501**	**1 787**
Ostovelat	53	83
Muut velat	44	57
Siirtovelat	1 404	1 647
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**11 139**	**19 438**

TASEEN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Omavaraisuus aste, %	9,2 %	3,9 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	35,7 %	43,3 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	432	132
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	1,58 €	0,48 €
Lainakanta 31.12.2020	0	0
Lainasaamiset 31.12.2020	0	0
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	96 552,88 €	94 037,38 €
Maakunnan asukasmäärä	274 155	273 319
*Tilastokeskuksen ennakkotieto 31.12.2024		

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

2.8 Kokonaistulot ja -menot

KUNTAYHTYMÄN KOKONAISTULOT JA -MENOT

TULOT	*1 000 €*	**MENOT**	*1 000 €*
Toiminta		**Toiminta**	
Toimintatuotot	4 208	Toimintakulut	3 938
Korkotuotot	0	Korkokulut	0
Muut rahoitustuotot	0	Muut rahoituskulut	0
Investoinnit	0	**Investoinnit**	0
Rahoitustoiminta	0	**Rahoitustoiminta**	0
	4 208		**3 938**

Täsmäytys

Kokonaistulot - Kokonaismenot = 4208–3938	270
Rahavarojen muutos - Muut maksuvalmiuden muutokset = 5660+-5930	-270

2.9 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tulos ennen rahastokirjauksia on 270 041,98 euroa. Kun tulokseen lisätään siirrot Keski-Suomen kehittämisrahaston lisäyksestä (650 000 euroa) ja vähennyksestä (680 185,61 euroa), tilikauden ylijäämäksi muodostuu 300 227,59 euroa.

Maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle, että vuoden 2024 tulos 300 227,59 euroa, siirretään edellisten kausien yli-/alijäämätilille. Siirtämisen jälkeen edellisten kausien yli-/alijäämätili osoittaa 432 233,80 €.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

3 TOIMINTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN

Tässä luvussa on arvioitu talousarvion toteutumista suhteessa toimintasuunnitelman tavoitteisiin, joista osa kohdentui tilikauteen 2024 ja osa koko taloussuunnitelmakauteen. Kukin päätavoite on jaettu toimintasuunnitelmassa useaan suunnitelmakauden tavoitteeseen. Suunnitelmakauden tavoitteiden toteutumista ja niihin liittyviä toimenpiteitä on kuvattu sekä tekstiosiossa että erillisissä taulukoissa.

Suunnitelmakauden tavoitteet

Keski-Suomen liiton toiminnan tavoitteet vuosille 2024–2026:

1. Kestävän elinvoiman kasvattaja
2. Rohkea maakunnan edunrakentaja
3. Vahva maakunnan tuntija

3.1 Kestävän elinvoiman kasvattaja

Keski-Suomen liiton perustehtävänä on edistää asukkaiden hyvinvointia ja kestävää kehitystä. Keski-Suomen liitto toimii maakunnan ja sen asukkaiden toimintaympäristön, elinkeinojen ja palveluiden kehittäjänä. Se edistää yhteistyötä maakunnan keskeisten toimijoiden kanssa ja ajaa maakunnan asukkaiden ja kuntien etua. Tehtävänsä suorittamiseksi liitto toteuttaa ja rahoittaa hankkeita sekä tekee kehittämis-, suunnittelu- ja edunvalvontatyötä yhdessä kuntien ja sidosryhmien kanssa.

Aluekehitystyötä ohjaavat Keski-Suomen maakuntastrategia ja maakuntakaava. Keski-Suomen strategia sisältää maakuntasuunnitelman ja -ohjelman sekä älykkään erikoistumisen linjaukset. Maakuntastrategia linjaa, millaisten yhteisten tavoitteiden eteen Keski-Suomi työskentelee seuraavien vuosien aikana. Strategiset linjaukset ohjaavat aluekehittämisrahoitusta, kehittämistoimintaa, vaikuttamistyötä, sidosryhmätyötä ja viestintää. Strategian kautta tuetaan yritysten kasvua, kannattavuutta ja vastuullisuutta. Maakuntastrategia kasvun kärkinä ovat bio- ja kiertotalous, hyvä vointi ja uudistuva teollisuus. Digitaalisuus lävistää kaiken kehittämistoiminnan.

Loppuvuonna käynnistettiin Keski-Suomen strategian päivittäminen. Työn taustaksi arvioitiin voimassa oleva maakuntastrategia. Väliarvioinnin tuloksena todettiin, että maakuntastrategian painopisteet ja kasvun kärjet ovat edelleen ajankohtaisia ja vastaavat tunnistettuihin tarpeisiin.

Kokonaiskestävyyttä strategian läpileikkaavana teemana pidetään onnistuneena ja yhä tärkeämpänä näkökulmana. Lisää painoarvoa toivotaan muun muassa huoltovarmuudelle, puolustukselle ja kokonaisturvallisuudelle, veto- ja pitovoimalle sekä osaamisen vahvistamiselle.

Maakuntastrategian roolia maakunnan kehittämisessä pidetään merkittävänä, mutta erityisesti yritysten ja järjestöjen edustajia, nuoria sekä maahanmuuttajia tulisi saada enemmän mukaan.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[redacted]
visma sign
www.vismasign.com

Maakuntakaavoitus on keskeinen osa aluekehittämistä ja sillä tuetaan maakunnan elinvoimaa ja kehittymisedellytyksiä. Keski-Suomen maakuntakaava tukee maakuntastrategiaa kehittämisperiaatteilla, aluevarauksilla ja alueen erityispiirteitä kuvaavilla merkinnöillä. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen keinoin Keski-Suomen liitto tukee aktiivisesti jäsenkuntia maankäyttökysymyksissä.

Keski-Suomen maakuntakaava 2040 hyväksyttiin maakuntavaltuuston kokouksessa joulukuussa 2023. Keski-Suomen maakuntakaava 2040 on maakuntahallituksen toimesta määrätty tulemaan voimaan, mutta kaavaa koskevien valitusten vuoksi se ei ole vielä lainvoimainen. Hämeenlinnan hallinto-oikeus antoi päätöksensä maakuntakaavaa koskeviin valituksiin 2.12.2024. Päätöksen mukaan maakuntakaavan laadinta- ja hyväksymisprosessi on ollut lainmukainen. Maakuntakaava käsitteli seudullisesti merkittävää tuulivoimatuotantoa, liikennettä ja hyvinvoinnin aluerakennetta. Maakuntakaavaa laadittiin strategian tavoin vahvassa ja jatkuvassa vuorovaikutuksessa sidosryhmien kanssa.

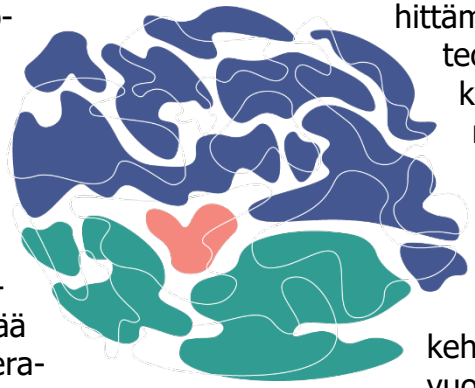

3.1.1 Kehittämisrahoitus ja hanketoiminta

Keski-Suomen liiton rahoituksella käynnistyi 6,9 miljoonan euron investointi- ja kehittämishankkeet. Myönnetyn tuen määrä oli 4,7 miljoonaa euroa. Rahoituksesta lähes 40 % 1,7 M€ kohdentui uudistuvaan teollisuuteen, 1,6 M€ hyvään vointiin sekä 1,1 M€ bio- ja kiertotalouteen.

Rahoituksen määrä palasi normaalille vuosittaiselle tasolle ennätyksellisen vuoden 2023 jälkeen. Myös pääosa kansallisen EURA2021 -tietojärjestelmän puutteista saatiin korjattua vuoden 2024 aikana.

Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) ja Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ohella Keski-Suomen liitto vastaa EAKR-varoin toteutettavasta Jyväskylän kaupungin kestävän kaupunkikehittämisen hakemusten laillisuusharkinnasta ja päätöksenteosta. Lisäksi Keski-Suomen liitto osallistui yhden henkilön työpanoksella ohjelmakauden 2014–2020 viimeisten maksatusten ja ohjelmakauden päättämisen toimenpiteisiin välittävänä toimielimenä toimineen Pirkanmaan liiton apuna.

EU-rahoituksen lisäksi Keski-Suomen liitolla on työ- ja elinkeinoministeriön myöntämää kansallista aluekehittämisrahoitusta (AKKE) sekä Keski-Suomen kuntien vuosittain kartuttamaa kehittämisrahoitusta. Kansallista rahoitusta kohdennettiin Jämsän rakennemuutoksen toimenpiteisiin ja TKI-verkostojen vahvistamiseen. Keski-Suomen kehittämisrahastoa kartutettiin 650 000 eurolla. Rahastosta kohdennettiin 500 000 euroa kulttuurin ja identiteetin edistämiseen.

Keski-Suomen liiton hankesalkun kautta löytyvät tiedot kaikista kansallisilla ja maakunnallisilla varoilla rahoitetuista hankkeista reaaliaikaisesti. Hankesalkku toimii sekä liiton sisäisenä hankeprosessin työkaluna että avoimen tiedon lähteenä kaikille kiinnostuneille. EU-hankkeet ovat tutustuttavissa valtakunnallisessa hanketietopalvelussa.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

3.1.2 Keski-Suomen liiton toteuttamat hankkeet

Hanke	Toteuttamisaika	Budjetti	Tehdyt toimenpiteet 2024
Hyvän voinnin Keski-Suomi	3.5.2022–31.10.2024	167 945 € (AKKE)	Koottu Keski-Suomen hyvinvointi- ja terveystoimijakysely, Keski-Suomen kuntien hyte-tutkakartoitus ja selvitys kuntien mielen hyvinvoinnin edistämistyöstä. Toteutettu kuntien käyttöön hyvän voinnin kuvapankki. Tehty hankkeeseen liittyvää sidosryhmätyötä ja viestintää.
Keski-Suomen kulttuuritasku	1.1.2023–31.3.2025	175 000 € (Opetus- ja kulttuuriministeriö)	Aktivoitu Keski-Suomen kehittämisrahaston kulttuurin ja osallisuuden rahoitushakua. Kehitetty kuntien kulttuuritoimintaa ja kulttuuritoiminnan rakenteita. Toteutettu hankkeen taidepilotteja. Osallistuttu hankkeen opintomatkalle Viroon. Tehty hankkeeseen liittyvää sidosryhmäyhteistyötä ja viestintää.
Luonto- ja ilmastotiedolla johtaminen Keski-Suomen vahvuudeksi (LUMOAVA)	1.9.2023-31.12.2025	281 929 € (JTF)	Toteutettu selvitys Keski-Suomen hiilivarastoista ja -nieluista. Järjestetty luonto- ja ilmastotiedolla johtamisen seminaari. Toteutettu kuntien käyttöön luonto- ja ilmastotyön kuvapankki. Käynnistetty hiilineutraali Keski-Suomi tiekartan päivitys Keski-Suomen luonto- ja ilmastotiekartaksi. Toteutettu Keski-Suomen kiertotalousmessut. Toteutettu hankkeeseen liittyvää sidosryhmäyhteistyötä ja viestintää.
Kiertokylät Keski-Suomessa	1.9.2024-30.6.2026	22 807 €	Luotu verkkosivut ja tehty viestintäsuunnitelma. Tavattu kuntien yhteyshenkilöitä ja keskusteltu kuntien toiveista ja tarpeista hankkeelle. Osallistuttu yrityksille suunnattuun aamukahvitilaisuuteen ja valmisteltu yrityksille suunnattua tapahtumasarjaa (Kiertokylät-roadshow). Toteutettu aktivointiwebinaari kunnille ja lanseerattu vuoden kiertotalousteko Keski-Suomessa -kilpailu.

Jatkuu seuraavalla sivulla.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

Hanke	Toteuttamisaika	Budjetti	Tehdyt toimenpiteet 2024
Nacao	1.3.2023–28.2.2026	264 236 € (Interreg Europe)	Kartoitettu kaupungeille ja kunnille sopivia ratkaisuja vaikuttavaan hiilikompensaatioon. Toteutettu selvitystyö luontopohjaisen hiilensidonnan ja hiilikompensaation mahdollisuuksista. Järjestetty hankkeen opintomatka Keski-Suomeen sekä osallistuttu hankkeen opintomatkoille Ranskaan ja Saksaan.
Promoter	1.3.2023–28.2.2026	251 895 € (Interreg Europe)	Kartoitettu vihreän energian tuotantoa paikallisella tasolla painopisteenä kestävät liikenneratkaisut sekä energiayhteisöjen toiminta. Osallistuttu maakunnan vetyverkoston toimintaan. Osallistuttu hankkeen opintomatkoille Portugaliin, Latviaan, Tšekkeihin, Espanjaan ja Romaniaan.
Green Industrial Areas	1.1.2023–31.12.2025	144 244 € (Interreg Baltic Sea Region)	Kartoitettu teollisuusalueiden vihreän siirtymän keinoja ja alueiden sertifioinnin edellytyksiä. Keski-Suomen pilotointikohteena Eteläportin teollisuusalue Jyväskylässä. Osallistuttu hankkeen opintomatkoille Tanskaan ja Latviaan.
Aluekehittämisrahoituksen hallinnointi	1.1.2023–30.6.2025	158 039 € (Keski-Suomen kehittämisrahasto)	Huolehdittu JTF-hakemusten päätösvalmistelusta, käynnistämisvaiheen tuesta sekä hyvästä palvelukyvystä tuen hakijoille ja saajille ml. viestintä ja neuvonta.
JTF-rahasto käyntiin	1.1.2023–30.6.2025	105 358 € (AKKE)	Edistetty Keski-Suomen JTF-suunnitelman toteutumista, verkostoitumista ja yhteistyötä projektisuunnitelman mukaisesti. Järjestetty rahoituksen etäkahvit 15.3.2024 sekä osallistuttu JTF-jaoston ja JFT-koordinaatioryhmän kokouksiin sekä rahoittajien ja maksajien tapaamisiin.
AKKE tekninen tuki	1.3.2023–31.8.2025	37 000 € (AKKE)	Huolehdittu AKKE-hankkeiden maksatuksista ja hyvästä palvelukyvystä.

Jatkuu seuraavalla sivulla.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

Hanke	Toteuttamisaika	Budjetti	Tehdyt toimenpiteet 2024
Keski-Suomen maakuntabrändi	15.1.2024–31.12.2024	48 150 € (AKKE)	Hankkeessa kirkastettiin Keski-Suomen maakuntaidentiteettiä ja -brändiä, määritettiin selkeä, maakunnan vahvuuksiin pohjautuva yhteinen viesti, joka puhuttelee myös kansainvälisesti ja laadittiin brändikäsikirja ja ehdotus brändin jalkauttamisesta.
Keski-Suomen brändi käyttöön!	1.11.2024–31.8.2025	61 500 € (Keski-Suomen kehittämisrahasto)	Käynnistetty brändin sisäinen käyttöönotto ja sitouttaminen sekä brändiä käyttävien viestijöiden kouluttaminen. Aloitettu brändin lanseeraustilaisuuden suunnittelu.
Delivering good governance and balanced local economy in Finland	13.2.2023–14.6.2024	57 550 € (Council of Europe)	The project contributed through provision of policy advice containing concrete recommendations to the Finnish authorities and supporting the local and regional authorities in improving the delivery of public services to their citizens, by implementing the Centre of Expertise' capacity-building tools.
Valtion palvelu- ja toimitilaverkkoselvitys	1.1.–31.12.2024	25 000 € (VM)	Toteutettu Keski-Suomen alueellinen suunnitelma valtion palvelu- ja toimitilojen käytöstä osana valtion suurempaa palvelu- ja toimitilauudistusta 2030. Alueellisen suunnitelman valmistelusta vastasi alueellinen projektiryhmä, jossa oli mukana valtion palveluntuottajien, Senaatti-kiinteistöjen, Keski-Suomen liiton, Keski-Suomen kuntien sekä Keski-Suomen hyvinvointialueen edustajia.

Taulukko 10. Keski-Suomen liiton toteuttamat hankkeet 2024.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

Suunnitelmakauden toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet 2024	Mittarit 2024	Tulokset 2024
Maakuntastrategian kärkiteemojen edistäminen	1. Rahoituksen kohdentaminen maakuntastrategiaan ja sen kasvun kärkiin 2. Kärkikohtaisten toimenpiteiden toteuttaminen ja seuranta 3. Luonto- ja ilmasto-tiedon lisääminen aluekehittämisen toimenpiteissä 4. Maakuntaohjelman väliarviointi	1. 90 % myönnetystä rahoituksesta kohdentuu maakuntastrategiaan ja sen kasvun kärkiin 2. Kärkikohtaiset mittarit hankkeista, rahoituksesta ja verkostoista 3. Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 -tiekartan tietopohja ja toimenpidesuunnitelma täydennetty luonnon monimuotoisuuden näkökulmalla 4. Maakuntaohjelman väliarviointi valmistuu ja sitä koskevat jatkotoimenpiteet on hyväksytty	1. 94 % rahoituksesta kohdistunut maakuntastrategiaan ja kasvun kärkiin. 2. Rahoituksesta 1,7 M€ kohdentui uudistuvaan teollisuuteen (14 hanketta), 1,6 M€ hyvään vointiin (20 hanketta) sekä 1,1 M€ bio- ja kiertotalouteen (11 hanketta). Verkostoissa ei tapahtunut muutoksia. 3. Käynnistettiin hiilineutraali Keski-Suomi tiekartan päivitys Keski-Suomen luonto- ja ilmastotiekartaksi. Keski-Suomen liiton Kiertotalouden green deal -kattositoumus hyväksyttiin. Toteutettiin selvitykset Keski-Suomen hiilivarastoista ja -nieluista sekä luontopohjaisista hiilensidonnan ja hiilikompensaation mahdollisuuksista. Järjestettiin 22 työpajaa sekä seminaari luonto- ja ilmastotiedolla johtamisesta. 4. Maakuntaohjelman arviointi valmistui ja jatkotoimenpiteet hyväksyttiin. Arviointitulokset ohjaavat seuraavan valtuustokauden strategiatyötä.
Maakuntastrategiaa palveleva alueiden käytön suunnittelu	1. Maakuntakaavan toimeenpano 2. Maakuntakaavan ajantasaisuuden arviointi	1. Aktiivinen kunta- ja sidosryhmäyhteistyö (lausunnot, neuvottelut) 2. Keskeiset maakuntakaavan ajantasaisuuteen liittyvät tekijät on tunnistettu; muun muassa energia-selvitys on valmistunut. Alue- ja viherrakenteen kehityskuvatyö on käynnissä.	1. Annettiin 80 lausuntoa, joista yli puolet on liittynyt tuulivoimaan. 2. Energiaselvitys valmistui. Aloitettiin vetyselvitys ja jakeluverkkoselvitys. Käynnistettiin alue- ja viherrakenteen kehityskuvatyö.

Jatkuu seuraavalla sivulla.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

Tavoite	Toimenpiteet 2024	Mittarit 2024	Tulokset 2024
Kehittämisrahoituksen palveluiden hyvän laadun säilyttäminen	1. Rahoitus- ja maksatusprosessien sujuvuuden varmistaminen 2. Maakunnan rahoituskehyksen tasosta huolehtiminen	1. Asiakaskokemuksen sekä rahoitus- ja maksatushakemusten käsittelyaikojen mittaaminen 2. Rahoitusvaltuuden määrä	1. Rahoitushakemusten käsittelyajat (keskiarvo, vertailuna vuosi 2023): • EU 99 vrk (143 vrk) • AKKE 48 vrk (32 vrk) • KS rahasto 48 vrk (47 vrk) Hakemusten käsittelyajat ovat vakiintuneet hyvälle tasolle. EU-hankkeissa käsittelyajat ovat kansallisesti vertaillen erinomaiset. Maksatusten käsittelyajat (keskiarvo, vertailuna vuosi 2023): 1. EU 22 vrk (24 vrk) 2. AKKE 43 vrk (76 vrk) 3. KS rahasto 35 vrk (54 vrk) Maksatusten käsittelyajat ovat nopeutuneet henkilöresursoinnin myötä. EU-maksatuksissa käsittelyaika on erinomainen. Asiakaskokemusta ei mitattu. 2. 90,2 % rahoitusvaltuudesta on sidottu

Taulukko 11. Päätavoite 1. Kestävän elinvoiman kasvattaja.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[redacted]
visma sign
www.vismasign.com

3.2 Rohkea maakunnan edunrakentaja

Vaikuttaminen ja keskisuomalaisten vaikuttamisen verkostojen vahvistaminen kuuluvat tiiviinä osana Keski-Suomen liiton toimintaan. Vaikuttamalla huolehditaan siitä, että Keski-Suomen tarpeet tulevat ymmärretyiksi maakunnan ulkopuolella, etenkin valtakunnan ja EU-tason päätöksenteossa ja resurssien jaossa.

3.2.1 Vaikuttaminen ja edunvalvonta

Keski-Suomen liiton tehtävänä on saada keskisuomalaisten ääni kuuluviin heitä koskevissa asioissa. Vaikuttamis- ja edunvalvontatyötä ohjaa edunvalvonnan vuosikello, johon myös viestintämme kytkeytyy. Edunvalvonnan vuosikellon ohella vaikuttamisen ja edunvalvonnan sisältöä rytmittivät muun muassa eduskuntavaalit sekä hallitusohjelmatavoitteisiin vaikuttaminen. Tärkeimpien edunvalvontateemojen osalta vuoden aikana tavattiin tasavallan presidentti, neljä ministeriä sekä useampien ministeriöiden ylintä virkamiesjohtoa.

Keskeinen maakunnan edunvalvonnan foorumi on kansanedustajakokoukset, joita pidetään keskimäärin kerran kuukaudessa. Kokouksien aiheina olivat muun muassa valtion aluehallinnon uudistus, EU:n koheesiopolitiikka tulevalla rakennerahastokaudella sekä nuorten ja järjestökentän ajankohtaiskuulumiset. Kansanedustajat vierailivat muun muassa Valmetilla, Metsä Groupilla, Luonnonvarakeskuksella ja Ilmasota-koululla. Kansanedustajakokouksien puheenjohtajana toimi Ville Väyrynen (KOK).

Tärkeä edunvalvonnan ja vaikuttamisen muoto ovat lausunnot ja kannanotot. Keski-Suomen liitto antoi yhteensä 89 lausuntoa ja kannanottoa, joista osa kaikkien maakunnan liittojen ja Länsi-Suomen yhteistyöalueen yhteisinä näkemyksinä. Tärkeimpiin edunvalvonnan teemoihin maakuntahallitus antoi oman kannanottonsa. Keski-Suomen liitto antoi lausuntonsa muun muassa valtion aluehallintouudistuksesta, Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluiden monikanavaisesta palveluverkosta, alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetussa laissa tarkoitetuista tukialueista, ilmastolain muuttamisesta ja kulttuuripoliittisesta selonteosta. Alueidenkäytön puolella tuulivoiman yleiskaavoitukseen ja YVA-menettelyihin sekä liikenteeseen liittyvä lausuminen oli erityisen aktiivista. Kannanottoina lausuttiin erityisesti lentoliikenteen sekä henkilöjunaliikenteen turvaamisesta sekä kuntien rahoituksen turvaamisesta.

EU-tasolla vaikuttamisen kanava on erityisesti Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Satakunnan maakunnan liittojen ylläpitämä yhteinen Brysselin toimisto. WFEO:n (West Finland European Office) tehtävinä ovat edunvalvonta, EU-asiantuntijatuki sekä tiedotus ja viestintä. Vuonna 2024 EU:n tulevaan ohjelmakauteen vaikuttaminen oli edunvalvonnan painopisteenä. Toimintavuoden aikana ilmestyi mm. Euroopan kilpailukykyyn, sisämarkkinoiden ja kokonaisturvallisuuden kehittämiseen liittyviä raportteja, joiden viestejä WFEO on tiivistänyt ja toimittanut maakuntien käyttöön. WFEO on osallistunut aktiivisesti omien eurooppalaisten verkostojensa kautta edunvalvontatyöhön koheesio- ja innovaatiopolitiikkaan liittyvissä kysymyksissä. Syksyllä 2024 WFEO loi aktiivisesti suhteita europarlamenttivaaleissa valittuihin europarlamentaarikoihin. Vuoden aikana WFEO vieraili kahdesti Keski-Suomessa ja järjesti lisäksi etänä kaksi TKI-webinaaria Länsi-Suomen toimijoille ja webinaarin Keski-Suomen kunnille EU-rahoituksen mahdollisuuksista.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

Suunnitelmakauden toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet 2024	Mittarit 2024	Tulokset 2024
Edunvalvonta ja vaikuttaminen	1. Hallitusohjelman toimeenpanon seuraaminen 2. Budjetti- ja lisätalousarvio-prosesseihin vaikuttaminen 3. Lainsäädäntöprosesseihin vaikuttaminen esimerkiksi TE24-uudistuksen toimeenpano ja valtion aluehallintouudistus 4. Uuteen EU-ohjelmakauteen 2028–2035 ja EU:n koheesiopolitiikkaan vaikuttaminen 5. Liikenteen kärkikohteiden ja saavutettavuuden edistäminen 6. Valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksen käynnistäminen 7. Kokonaisturvallisuusteeman vahvistaminen	1. Keski-Suomen hallitusohjelmavaikuttamisen tavoitteet toteutuvat ohjelman toimeenpanossa 2. Ministeritapaamiset ja valiokuntalausunnot 3. Työryhmä-työskentely ja lausunnot 4. Etelä- ja Länsi-Suomen maakuntien yhteinen vaikuttamistyö organisoitu ja käynnissä 5. Keski-Suomen tärkeimmät liikennehankkeet mukana Väylän investointiohjelmassa 6. Työryhmän kokoaminen ja alueellisen suunnittelun käynnistäminen 7. KSTURVA:n toimintasuunnitelman toimeenpano	1. Merkittäviä puolustusteollisuuden investointeja ja tärkeitä liikenneinvestointeja Keski-Suomeen. 2. Välitettiin Keski-Suomen kansanedustajille ja ministeri Rantaselle Keski-Suomen tarpeet valtion talousarvioprosessiin. 3. Osallistuttiin valtion aluehallintouudistuksen valtakunnalliseen seurantaryhmään. Annettiin yhdeksän lausuntoa ja oltiin mukana neljässä maakuntien liittojen yhteisessä lausunnossa sekä kahdessa kannanotossa. 4. Etelä- ja Länsi-Suomen maakuntien yhteinen edunvalvonta on tiivistynyt. Järjestettiin Länsi-Suomen edunvalvonnan huippukokous. Annettiin yksi yhteinen lausunto. Lisäksi oltiin mukana kahdessa WFEO-maakuntien kannanotossa. 5. Väylän investointiohjelmassa on mukana neljä tieliikenteen kehittämishanketta sekä joukko kevyen liikenteen kehittämishankkeita. 6. Valtion palvelu- ja toimitilaverkon suunnitelma valmistui. Yhteispalvelupisteitä esitetään Jyväskylään, Jämsään, Keuruulle, Äänekoskelle ja Viitasaarelle. Työryhmä kokoontui 7 kertaa. 7. KSTURVA varsinainen kokous kokoontui 2 kertaa ja viranomaisten tilannekatsaukset kuultiin 6 kertaa. Toteutettiin viestinnän toimintakortit kuntien ja sidosryhmien käyttöön.

Jatkuu seuraavalla sivulla.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

Tavoite	Toimenpiteet 2024	Mittarit 2024	Tulokset 2024
Sidosryhmät ja kumppanit	1. Keskeisten verkostojen fasilitointi 2. Länsi-Suomen liikenne-strategiaan ja Päärata+ -yhteistyöhön osallistuminen 3. EU-verkostojen vaikuttamistyö	1. Verkostojen kokoontuminen muun muassa kansanedustajat, kuntajohtajat ja -toimijat, teemakohtaiset verkostot 2. Maakuntien yhteinen edunvalvontatyö liikenne-strategian toimenpideohjelman edis-tämiseksi 3. WFEO-ohjausryhmätyöskentely, Länsi-Suomen maakunta-johtajien EU-edunvalvontatyö	1. Keski-Suomen kansanedustajat kokoontuivat 10 kertaa. Kuntajohtajat kokoontuivat 11 kertaa ja tekivät opintomatkan Tanskaan. Keski-Suomen liiton johdolla kokoontuvat kuntatoimijat ja teemaverkostot tapasivat säännöllisesti vuoden aikana. 2. Opintomatka Merenkurkkuun, missä tutustuminen aluetta koskeviin liikenteellisiin ja logistisiin suunnitelmiin (muun muassa Merenkurkun kiinteä yhteys). Yhteinen edunvalvonta Liikenne 12-valmisteluun Länsi-Suomen aluetilaisuudessa. 3. Keski-Suomen liitto osallistui WFEO-ohjausryhmä-työskentelyyn ja maakuntajohtajien EU-edun-valvontaan. WFEO-ohjausryhmä kokoontui 5 kertaa.

Taulukko 12. Päätavoite 2. Rohkea maakunnan edunrakentaja.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

3.3 Vahva maakunnan tuntija

3.3.1 Tiedolla johtaminen ja ennakointi

Ennakointi ja tietopalvelut ovat tärkeä osa Keski-Suomen liiton toimintaa. Keski-Suomen tulevaisuustyö eli ennakointi on jatkuvaa, prosessimaista toimintaa, jonka tehtävänä on ruokkia monipuolista tulevaisuuskeskustelua, tuottaa tietoa maakunnan tulevaisuuskuvan muodostamiseksi sekä tukea alueellista suunnittelua ja päätöksentekoa. Tietotarpeita Keski-Suomen kehityksestä ja maakunnan tulevaisuustyöstä palvelevat *Keski-Suomi ennakoi*, *Hiilineutraali Keski-Suomi* ja *Keski-Suomen yritysten ympäristövastuullisuusverkosto YMPYRÄKS* -infosivustot.

Keski-Suomen liiton koordinoima maakunnallinen tulevaisuusryhmä toteutti kaksi skenaarioseurantaa edellisvuonna valmistuneiden Keski-Suomen skenaarioiden pohjalta. Skenaarioiden tavoitteena on kuvata alueen ulkopuolisen toimintaympäristön vaihtoehtoisia tulevaisuuksia, jotka rakentuivat tunnistettujen muutostekijöiden, trendien, nousevien ilmiöiden sekä erilaisten epävarmuustekijöiden ja niiden kehitysvaihtoehtojen pohjalta. Skenaariotyö palvelee maakunnallista ennakointia, aluekehittämistä ja strategista suunnittelua. Skenaarioseurannan havainnoista raportoitiin uutiskirjeissä ja kaikille avoimilla virtuaaliaamukahveilla. Ryhmä kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa.

Keski-Suomen osaamisen ennakointiryhmä käynnisti osaamisen ennakoinnin yhteistyörakenteiden, toimintamallin ja ennakointisisältöjen uudistamisen niin, että ennakointityö palvelisi myös uusien työllisyysalueiden tarpeita.

Ryhmä kokoontui vuoden aikana viisi kertaa. Lisäksi ammatillisen koulutuksen johdon kanssa käynnistettiin ammatillisen koulutuksen tulevaisuutta luotaava skenaariotyö.

Keski-Suomen liitto julkaisi kaksi Keski-Suomen aikajana -katsausta, Keski-Suomen aluekehitys tilastojen valossa -tietopaketin sekä Keski-Suomen kuntien tilinpäätöskoosteen. Ennakointi ja tietopalvelut linkittyvät vahvasti yhteen viestinnän kanssa. Ennakointi- ja tietopalvelujen materiaalista viestitään muun muassa verkkosivuilla, uutiskirjeissä, tietokatsauksissa sekä sidosryhmätapaamisissa ja tapahtumissa kuten tulevaisuusfoorumeissa. Tulevaisuusfoorumi järjestettiin sekä keväällä että syksyllä. Foorumeissa oli mukana yhteensä noin 140 osallistujaa.

3.3.2 Keski-Suomen liiton viestintä

Keski-Suomen maakuntabrändin kehittäminen oli yksi viestintävuoden 2024 keskeisistä painopisteistä. Maakunnassa on ollut jo pitkään toiveena, että alueellista elinvoimaa ja kilpailukykyä voidaan vahvistaa ja kasvattaa maakunnan yhteisellä äänellä.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

Brändityön tavoitteena olikin kirkastaa Keski-Suomen identiteettiä ja erottautumistekijöitä sekä luoda yhteinen viesti, joka puhuttelee myös kansainvälisesti. Työn tuotoksena laadittiin brändikäsikirja, johon koottiin Keski-Suomen ja keskisuomalaisuuden tarina, ydinviestit, äänensävy, visuaalinen konseptointi ja muut viestinnän ohjeet. Kansallisesta kehittämisrahastosta (AKKE) rahoitettu Keski-Suomen maakuntabrändi -hanke toteutettiin Keski-Suomen liiton viestintäpäällikön johdolla.

Yhteistyökumppaniksi hankkeeseen saatiin laadullisella kilpailutuksella konsulttitalo Miltton. Keski-Suomen brändikirja julkaistiin sähköisellä Brandpad-alustalla. Keskisuomalaisia osallistettiin identiteetin kirkastamiseen ja brändin ideointiin muun muassa avoimella alkukyselyllä ja brändikahvilalla, jonka etätilaisuuksissa esiteltiin alustavia suunnitelmia ja kerättiin palautetta työn jatkokehittämiseen. Lisäksi brändityötä esiteltiin erilaisissa yhteistyöverkostoissa ja kokouksissa yhteensä kymmenen kertaa. Toinen iso kokonaisuus oli Keski-Suomen turvallisuus- ja valmiustoimikunnan (KSTURVA) viestintäryhmän kriisiviestinnän toimintakorttien laatiminen. Kortit kattavat erilaisia kriisitilanteita, kuten epidemiat, laajat tulipalot ja kemikaalionnettomuudet. Viestintäryhmän työskentely toimi itsessään kriisiviestintäharjoituksena, ja valmiit kortit on tarkoitettu maakunnan toimijoiden vapaaseen käyttöön. Toimintakorttityö on vahvistanut alueemme varautumista sekä turvallisuuspuhetta ja -viestintää ja se oli yhtenä hyvänä esimerkkinä esillä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston pitämissä valmiustyöpajoissa marraskuussa 2024.

Viestintää tehtiin vuoden 2024 aikana monipuolisesti sekä aluekehittämisen että aluesuunnittelun alueilla, mutta edellä mainittuihin suurempiin kokonaisuuksiin panostaen. Ajankohtaisviestinnän tukena työskenteli siviilipalvelusvelvollinen. EU-rahoitus oli edellistä supervuotta rauhallisempaa ja verkkouutisia julkaistiin kaiken kaikkiaan aiempaa vähemmän (-19 %), mitkä seikat näkynevät myös verkkosivuvierailijoiden määrässä (kokonaismäärässä laskua n. -14 %).

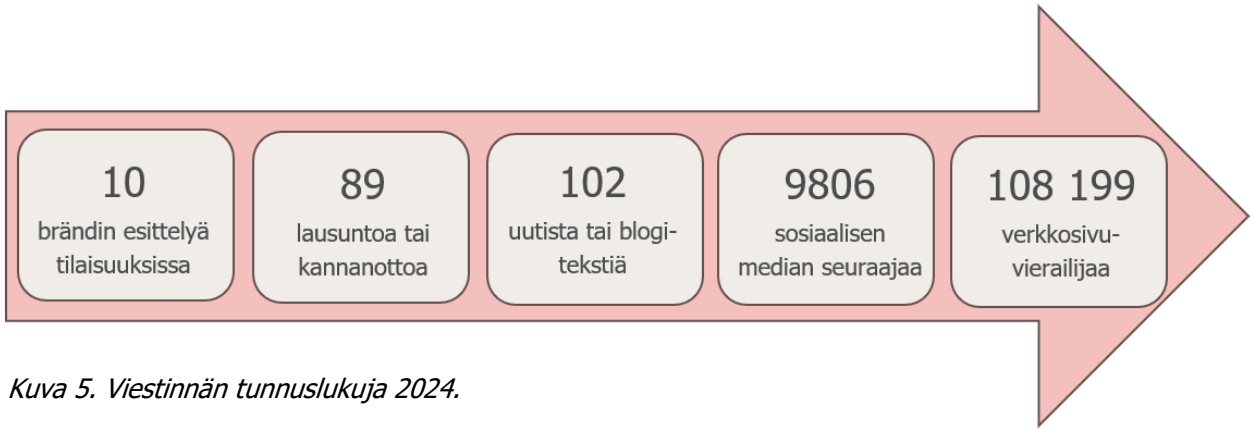

Kuva 5. Viestinnän tunnuslukuja 2024.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

Edunvalvonnallisesti viestintävuosi oli tilastojen valossa kuitenkin edellistä vilkkaampi, sillä lausuntoja ja kannanottoja julkaistiin jopa 39 % edellisvuotta enemmän. Uutena toimintana käynnistimme syksyllä uutiskirjeen, jota julkaistaan joka toinen kuukausi.

3.3.2.1 Viestinnän painopisteet ja viestintäkanavat

Keski-Suomen liiton viestintä on ensisijaisesti ennakoivaa, selkeää ja ennakkoluulotonta asiantuntijaviestintää. Viestinnän periaatteita ovat myös vuorovaikutteisuus, avoimuus ja luotettavuus. Aktiivisen viestinnän ja vuorovaikutuksen avulla mahdollistetaan toimiva yhteistyö eri osapuolten välillä ja tiedon leviämisen luotettavasti ja ajantasaisesti. Vuoden 2024 erityisiä viestinnällisiä painopisteitä olivat maakuntabrändityö ja turvallisuusviestinnän kehittäminen.

Viestinnän pääkanavana toimii *keskisuomi.fi-verkkosivu*, jolta linkitämme uutisia sosiaalisen median kanaviin. Vuoden 2024 aikana päivitimme verkkosivuille aktiivisesti muun muassa Keski-Suomen liiton myöntämää rahoitusta koskevat tiedot ja lomakkeet, kokoustiedotteet, toimielinten esityslistat ja pöytäkirjat, kannanottoja ja lausuntoja, hankkeiden kuulumisia sekä asiantuntijablogeja.

Keski-Suomen liitto näkyi vuoden aikana aktiivisesti sosiaalisessa mediassa. Käytössä olevat kanavat olivat Facebook, X, Instagram, LinkedIn ja Youtube. Vuoden 2024 aikana tileillä oli seuraajia 2 472 henkilöä (34 %) enemmän kuin aikaisempana vuonna. Sosiaalisen median osalta algoritmit ovat olleet isossa murroksessa.

Kattavuudessa korostuu edelleen maksetun markkinoinnin osuus. Viestipalvelu X:n osalta orgaaninen tavoittavuus on erityisen huonoa johtuen mahdollisesti osaltaan tekoälyohjattujen käyttäjien (bottien) runsaasta määrästä. Viestipalvelu X:ssä peruskäyttäjä pystyy näkemään orgaanisten julkaisujen data-analyysin vain yksittäisten julkaisujen osalta, ja Keski-Suomen liitolla lukemat ovat olleet jo pitkään vaatimattomat. Viestinnän pieniä resursseja kohdentaessa suunnitelmana onkin luopua X-palvelun käytöstä ja keskittyä muiden kanavien ylläpitoon. Esimerkiksi LinkedIn tavoittaa orgaanisesti huomattavasti suuremman kohdeyleisön kuin X.

Kuva 6. Esimerkki X:n orgaanisesta tavoittavuudesta

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[redacted]
visma sign
www.vismasign.com

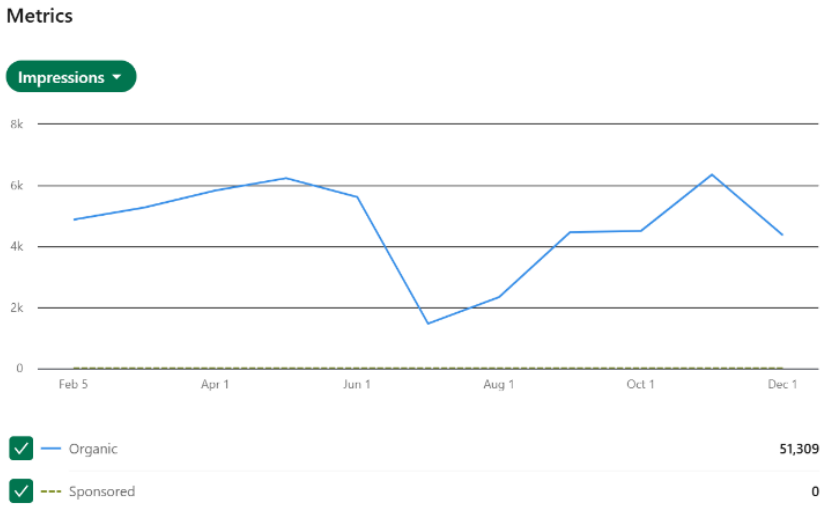

Kuva 7. Esimerkki LinkedInin orgaanisesta tavoittavuudesta.

3.3.2.2 Tapahtumat ja verkostot

Keski-Suomen liiton viestintä oli vuonna 2024 mukana aluekehittämistä, maakuntaidentiteettiä ja yhtenäisyyttä vahvistavissa tapahtumissa ja verkostoissa. Osallistuimme maakuntaliittojen viestijöiden verkostoon, Länsi-Suomen maakuntaviestijöiden verkostoon ja Länsi-Suomen rahoitusviestinnän verkostoon. Viestintäpäällikön johtamana vedimme maakunnan viestijöiden verkostoa ja KSTURVAn viestintäryhmää. Hankkeidemme kautta kuuluimme myös ilmastoviestinnän verkostoon. Tapahtumakumppaneina toimimme muun muassa Yrittäjäjuhlassa, Urheilugaalassa, Kulttuurigaalassa ja MM-ralleissa. Osallistuimme myös Keski-Suomi liikkuu -viestintäryhmään, jonka osana koordinoimme ulkoiluun, liikkumiseen ja yhteisöllisyyteen kannustavan videon “Lähetkö ulos?”.

Keski-Suomen päivänä 18.4. koordinoimme Keski-Suomen yhteistä tapahtumakokonaisuutta “Hyvää huomista, Keski-Suomi!". Päivän aikana järjestettiin 18 tapahtumaa eri puolilla maakuntaa, muun muassa Keski-Suomen Nuorisofoorumi.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

Suunnitelmakauden toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet 2024	Mittarit 2024	Tulokset 2024
Keski-Suomen liitto maakuntatiedon tuottajana	1. Aluetalouden tilastoseuranta ja analysointi 2. Ennakointiyhteistyön ja -viestinnän kehittäminen	1. Kaksi maakunnan elinkeinoelämän kehitystä analysoivaa Aikajana-katsausta julkaistuna 2. Skenaarioiden seurantamalli sekä maakunnallinen ennakointiyhteistyön malli käytössä	1. Kaksi Aikajana-katsausta, kuntien tilinpäätöskooste sekä Keski-Suomen aluekehitys tilastojen valossa -katsaus julkaistu. Aluetilastot päivittyvät info.keskisuomi.fi -sivustolle. 2. Skenaarioiden seuranta toteutettu 2 kertaa ja raportoitu uutiskirjeissä ja skenaarioaamukahvi -tapaamisissa. Tulevaisuusryhmä järjesti 2 tulevaisuusfoorumia. Ennakointiyhteistyön malli vakiintunut ja vuosikellon mukaista.
Keski-Suomi-brändin vahvistaminen	1. Maakunnan brändityön aloittaminen 2. Keski-Suomen liiton näkyvyyden kehittäminen 3. Innovaatiolaakso-statuksen hakeminen Keski-Suomelle 4. Viestintäyhteistyö keskeisissä sidosryhmissä	1. Brändi-identiteetti ja keskeiset viestinnän elementit on määritelty 2. Mediayhteistyön tiivistäminen ja Keski-Suomen liiton asiantuntijoiden näkyvyyden parantaminen 3. Innovaatiolaakso-statuksen saaminen 4. Viestintävaliokunnan toimintaan osallistuminen	1. Keski-Suomen brändikäsikirja valmistui. Keskisuomalaisia osallistettiin laajasti alkukyselyn ja brändikahvilan avulla. Brändityötä esiteltiin yhteensä 10 kertaa erilaisissa kokouksissa ja yhteistyöverkostoissa, ja siitä kerrottiin viidessä uutisessa ja uutiskirjeessä. Brändityön ohjausryhmä kokoontui 3 kertaa. 2. Aloitettiin Keski-Suomen liiton uutiskirjeen julkaiseminen. Hankkeiden, muun muassa brändityön myötä Keski-Suomen liitto sai näkyvyyttä, mediayhteistyö säilyi muutoin aikaisemmalla tasolla. 3. Keski-Suomi sai Innovaatiolaakso-statuksen. Tämä mahdollistaa alueemme toimijoille konkreettisena hyötynä innovaatiolaaksoille korvamerkatun EU-rahoituksen hakemisen. 4. Keski-Suomen liitto osallistui viestintävaliokunnan, maakunnallisen viestintäverkoston ja KSTURVA:n viestintäryhmän kokouksiin ja työryhmätoimintaan.

Kuva 8. Päätavoite 3. Vahva maakunnan tuntija.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

4 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Keski-Suomen liiton talouden pohjan luovat jäsenkuntien maksuosuudet, jotka kattoivat noin 82 % vuosittaisesta rahoituspohjasta. Jäsenkuntien maksuosuudet säilyivät ennallaan vuonna 2024. Loput 18 % muodostuvat saaduista tuista ja avustuksista sekä muista myyntituotoista. Kulupuolella 54 % kustannuksista muodostuu henkilöstökustannuksista. Muita keskeisiä kuluja ovat palveluostot ja jäsenkuntien maksuosuuksista Keski-Suomen kehittämisrahastoon jyvitettävät avustukset.

Keski-Suomen liiton kirjanpito jakautuu kolmeen tulosyksikköön: luottamushenkilöhallinto, toimisto ja projektit. Keski-Suomen liiton talous- ja palkkahallinnon palveluista vastaa Monetra Keski-Suomi.

4.1 Käyttötalouden toteutuminen tulosyksiköittäin

4.1.1 Luottamushenkilöhallinto

Luottamushenkilöhallinto huolehtii Keski-Suomen liiton poliittisesta päätöksenteosta, toiminnan valvonnasta ja tarkastamisesta.

Luottamushenkilöhallinnon tulosyksikön toiminta rahoitetaan kokonaan jäsenkuntien maksuosuuksilla, minkä vuoksi toimintatuottoja ei ole kohdennettu tulosyksikölle. Luottamushenkilöiden henkilöstömenot (kokouspalkkiot) toteutuivat hieman ennakoitua vähäisempinä. Kustannusten alitus johtui muun muassa siitä, että vuoden aikana ei järjestetty toimielinten iltakouluja sekä kokousten järjestämisestä etä- ja hybridikokouksina. Muiden toimintamenojen alla näkyy Länsi Suomen Eurooppa-toimiston (WFEO) jäsenmaksu, joka on tiliöity toimiston tulosyksikön sijaan luottamushenkilöhallinnon alle. Yhteisen WFEO:n toimiston ylläpitämisen toimintakulut toteutuivat ennakoidusti.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[redacted]
visma sign
www.vismasign.com

Luottamushenkilöhallinto

	TA 2024	TP 2024	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00 %**
Myyntituotot (jäsenkuntien maksuosuudet)	0,00	0,00	0,00	
Muut myyntitulot	0,00	0,00	0,00	
Tuet ja avustukset muilta	0,00	0,00	0,00	
Tuet ja avustukset valtiolta	0,00	0,00	0,00	
Tuet ja avustukset EU:lta	0,00	0,00	0,00	
Muut tuet ja avustukset	0,00	0,00	0,00	
Muut tuotot	0,00	0,00	0,00	
TOIMINTAKULUT	**-192 000,00**	**-216 244,61**	**-24 244,61**	**12,63 %**
Henkilöstökulut	-135 000,00	-97 782,71	37 217,29	
Palvelujen ostot	-57 000,00	-42 274,46	14 725,54	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,00	-187,44	-187,44	
Avustukset	0,00	0,00	0,00	
Muut toimintamenot	0,00	-76 000,00	-76 000,00	
TOIMINTAKATE	**-192 000,00**	**-216 244,61**	**-24 244,61**	**12,63 %**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

4.1.2 Toimisto

Toimisto-tulosyksikön alle kohdennetaan liiton perustoimintojen kustannukset. Talousarviossa toimiston menot varaudutaan kattamaan valtaosin jäsenkuntien maksuosuuksilla.

Toimisto-tulosyksikön toimintatuotot toteutuivat ennakoidusti suhteessa talousarvioon (-0,34 %). Jäsenkuntien maksuosuudet toteutuivat täysimääräisesti. Muut myyntitulot ylittyivät suhteessa talousarvioon. Muut myyntituotot sisälsivät muun muassa Keski-Suomi ennakoi -yhteistyön ja Keski-Suomen aikajanaosuuksien laskutusta, vanhan ohjelmakauden teknisen tuen laskutusta Pirkanmaan liitolta sekä muuta yhteistyökumppanilaskutusta. Tuet ja avustukset toteutuivat ennakoitua paremmin. Tuet ja avustukset sisälsivät hankkeiden maksatuksia, ympäristöministeriön avustuksia ja koulutus- ja työterveyshuollon korvauksia.

Toimisto-tulosyksikön toimintakulujen toteutuma suhteessa talousarvioon toteutui niin ikään ennakoidusti (-1,62 %). Toimintakulut alittuivat palveluostoissa ja muissa toimintamenoissa. Palveluostoissa majoitus- ja ravitsemuskustannukset toteutuivat täysin ennakoidusti, mutta matkustus- ja kuljetuspalvelut alittuivat. Avustuksia myönnettiin hieman ennakoitua enemmän. Muissa toimintakuluissa näkyvä Länsi Suomen Eurooppa-toimiston (WFEO) jäsenmaksu toteutui luottamushenkilöhallinnon tulosyksiköltä.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

Toimisto

	TA2024	TP 2024	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	**3 587 500,00**	**3 575 481,68**	**-12 018,32**	**-0,34 %**
Myyntituotot (jäsenkuntien maksuosuudet)	3 433 300,00	3 433 300,00	0,00	
Muut myyntitulot	32 600,00	37 870,49	5 270,49	
Tuet ja avustukset muilta	0,00	9 177,40	9 177,40	
Tuet ja avustukset valtiolta	39 600,00	36 379,24	-3 220,76	
Tuet ja avustukset EU:lta	80 000,00	58 754,55	-21 245,45	
Muut tuet ja avustukset	2 000,00	0,00	-2 000,00	
Muut tuotot	0,00	0,00	0,00	
TOIMINTAKULUT	**-3 165 100,00**	**-3 113 749,50**	**51 350,50**	**-1,62 %**
Henkilöstökulut	-1 673 900,00	-1 696 746,55	-22 846,55	
Palvelujen ostot	-570 500,00	-498 877,53	71 622,47	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-43 700,00	-43 861,52	-161,52	
Avustukset	-665 000,00	-696 655,61	-31 655,61	
Muut toimintamenot	-212 000,00	-177 608,29	34 391,71	
TOIMINTAKATE	**422 400,00**	**461 732,18**	**39 332,18**	**9,31 %**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

4.1.3 Projektit

Projektit-tulosyksikölle kirjataan Keski-Suomen liiton omiin hankkeisiin kohdentuvat tulot ja menot. Keski-Suomen liitto hakee sekä kansallista että kansainvälistä rahoitusta Keski-Suomen maakuntastrategian sekä jäsenkuntien tavoitteiden mukaisiin kehittämishankkeisiin. Omavastuuosuuden lisäksi projektit eivät aiheuta liitolle muita kustannuksia. Yleisin tapa kattaa omavastuuosuus on liiton henkilöstön työpanoksen kohdentaminen projektille. Projektien rahoitus maksetaan jälkikäteen toteutuneita kuluja vastaan. Hankkeet eivät toteudu tilikausien rytmissä, vaan hankkeet käynnistyvät rahoitusinstrumenttien omassa rytmissä.

Neljä Keski-Suomen liiton toteuttamaa hanketta, Hyvän voinnin Keski-Suomi, Keski-Suomen maakuntabrändi, valtion palvelu- ja toimitilaverkkoselvitys sekä Delivering good governance and balanced local economy in Finland -hanke, päättyivät vuoden 2024 aikana. Käynnissä olleiden hankkeiden lisäksi Keski-Suomen liitto sai rahoitusta neljälle uudelle hankkeelle toimintavuoden 2024 aikana. Projektit-tulosyksikön toimintatuotot toteutuivat ennakoitua paremmin ja toimintakulut ennakoitua vähäisempinä. Ennakoitua vähäisemmäksi jäi henkilöstökustannusten muodostuminen projektien tulosyksikölle. Syynä olivat haasteet projektityötuntien kerryttämiselle sekä työjärjestelyt.

Kuva 9. Hyvän voinnin Keski-Suomi hankkeessa toteutettiin kuvapankki.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

	Projektit			
	TA2024	TP 2024	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	**519 200,00**	**632 873,11**	**113 673,11**	**21,89 %**
Myyntituotot (jäsenkuntien maksuosuudet)	0,00	0,00	0,00	
Muut myyntitulot	0,00	2 189,50	2 189,50	
Tuet ja avustukset muilta	0,00	96 458,16	96 458,16	
Tuet ja avustukset valtiolta	181 000,00	256 664,68	75 664,68	
Tuet ja avustukset EU:lta	275 000,00	277 560,77	2 560,77	
Muut tuet ja avustukset	63 200,00	0,00	-63 200,00	
Muut tuotot	0,00	0,00	0,00	
TOIMINTAKULUT	**-729 600,00**	**-608 332,05**	**121 267,95**	**-16,62 %**
Henkilöstökulut	-524 600,00	-343 953,43	180 646,57	
Palvelujen ostot	-166 500,00	-264 062,00	-97 562,00	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 500,00	-316,62	10 183,38	
Avustukset	0,00	0,00	0,00	
Muut toimintamenot	-28 000,00	0,00	28 000,00	
TOIMINTAKATE	**-210 400,00**	**24 541,06**	**234 941,06**	**-111,66 %**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

4.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

TALOUSARVION TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU	TA2024	TP2024	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	**4 106 700**	**4 208 355**	**101 655**	**2,5 %**
Myyntituotot (jäsenkuntien maksuosuudet)	3 433 300	3 433 300	0	0,0 %
Muut myyntituotot	32 600	40 060	7 460	22,9 %
Tuet ja avustukset	640 800	734 995	94 195	14,7 %
Muut tuotot	0	0	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT	**-4 086 700**	**-3 938 326**	**148 374**	**-3,6 %**
Henkilöstökulut	-2 333 500	-2 138 483	195 017	-8,4 %
Palvelujen ostot	-794 000	-805 214	-11 214	1,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-54 200	-44 366	9 834	-18,1 %
Avustukset	-665 000	-696 656	-31 656	4,8 %
Muut toimintamenot	-240 000	-253 608	-13 608	5,7 %
TOIMINTAKATE	**20 000**	**270 029**	**250 029**	**1250,1 %**
Rahoitustuotot ja -kulut	0	13	13	
Korkotuotot	0	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	14	14	
Korkokulut	0	0	0	
Muut rahoituskulut	0	0	0	
VUOSIKATE	**20 000**	**270 042**	**250 042**	**1250,2 %**
TILIKAUDEN TULOS	**20 000**	**270 042**	**250 042**	**1250,2 %**
Rahastojen lisäys (-)	-650 000	-650 000	0	
Rahastojen vähennys (+)	650 000	680 186	30 186	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	**20 000**	**300 228**	**280 228**	**1401,1 %**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

4.3 Rahoitusosan toteutuminen

RAHOITUS- JA INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

	TA2024	TP2024	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINNAN RAHAVIRTA	**20 000**	**270 042**	**250 042**	**1250 %**
Vuosikate	20 000	270 042		
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	**0**	**0**	**0**	**0**
Investointimenot	0	0	0	0
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	**20 000**	**270 042**	**250 042**	**1250 %**
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	**0**	**-5 930 345**	**-5 930 345**	
Oman pääoman muutokset	0	0		
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-5 930 345		
RAHOITUKSEN MUUTOS	**20 000**	**-5 660 303**	**-5 680 303**	

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

4.4 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Keski-Suomen maakuntavaltuusto hyväksyi talousarvion 2024 (§ 18) kokouksessaan 8.12.2023. Talousarvion maakuntavaltuustoa sitova taso on tuloslaskelman mukaiset toimintatulot ja -menot, rahoitustulot ja -menot sekä vuosikate ja tilikauden ylijäämä/alijäämä.

Talousarviossa tilikauden toimintatuotoiksi arvioitiin 4,107 miljoonaa euroa ja tilikauden toteutuma oli 4,208 miljoonaa euroa (+2,5 %). Toimintatuottoja nostivat erityisesti toimintavuoden 2024 aikana ulkopuolista rahoitusta saaneet hankkeet. Hankkeita oli yhteensä neljätoista, joista neljä käynnistyi vuoden 2024 aikana. Jäsenkuntien maksuosuudet toteutuivat ennakoidusti ja muut myyntitulot hieman ennakoitua paremmin.

Talousarviossa varauduttiin 4,087 miljoonan euron toimintakuluihin. Toteuma oli 3,938 miljoonaa euroa (-3,6 %). Toimintakulujen alitus muodostui erityisesti henkilöstökuluista ja tavarahankinnoissa. Vuoden 2024 aikana tapahtui kolme eläköitymistä ja yksi määräaikaisen työsuhteen päättyminen.

Talousarviossa vuoden 2024 toimintakatteeksi ennakoitiin 20 000 euroa. Toimintakatteeksi muodostui lopulta 270 029 euroa. Rahoitustuottojen ja -kulujen kirjaamisen jälkeen vuosikatteeksi muodostui 270 042 euroa.

Jäsenkuntien maksuosuuksista jyvitetyt Keski-Suomen kehittämisrahaston kartuttamisen osuudet 650 000 euroa toteutuivat sovitusti. Kehittämisrahastosta maksettiin avustuksia hieman vuosivarausta enemmän noin 680 000 euroa. Vuosivarauksen ylittävä rahoitus muodostui rahastoon palautuneista edellisvuosien hankkeista.

Talousarvion mukaan tilikaudella odotettiin 20 000 euron ylijäämää. Tilikauden ylijäämäksi muotoutui 300 228 euroa. Ylijäämän muodostumiseen vaikuttivat erityisesti ulkopuolista rahoitusta saaneet hankkeet ja avustukset, muodostuneet kustannussäästöt henkilöstökustannuksissa ja tavarahankinoissa sekä Keski-Suomen kehittämisrahaston ylijäämän purku.

Vuoden 2024 tuloksen kirjaamisen jälkeen edellisten kausien yli-/alijäämätili osoittaa 432 233,80 €.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

	Määrärahat			Tuloarviot		
	TA2024	TP2024	Poikkeama €	TA2024	TP2024	Poikkeama €
KÄYTTÖTALOUSOSA	**-4 086 700**	**-3 938 326**	**148 374**	**4 106 700**	**4 208 355**	**-101 655**
Luottamushenkilöhallinto	-192 000	-216 245	-24 245	0	0	0
Toimisto	-3 165 100	-3 113 750	51 351	3 587 500	3 575 482	12 018
Projektit	-729 600	-608 332	121 268	519 200	632 873	-113 673
TULOSLASKELMAOSA						
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	14	-14
Rahastojen lisäys/vähennys	0	0	0	0	30 186	-30186
INVESTOINTIOSA	0	0	0	0	0	0
RAHOITUSOSA						
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	0	-5 930 345	5 930 345
YHTEENSÄ	**-4 086 700**	**-3 938 326**	**148 374**	**4 106 700**	**-1 691 791**	**5 798 491**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

5 Tilinpäätöslaskelmat

5.1 Tuloslaskelma

	1.1.–31.12.2024	1.1.–31.12.2023
TOIMINTATUOTOT	**4 208 354,79**	**4 127 371,71**
Myyntituotot	3 473 359,99	3 567 371,90
Jäsenmaksuosuudet	3 433 300,00	3 433 300,00
Muut myyntituotot	40 059,99	134 071,90
Tuet ja avustukset	734 994,80	558 394,72
Muut tuotot	0,00	1 605,09
TOIMINTAKULUT	**-3 938 326,16**	**-3 931 609,12**
Henkilöstökulut	-2 138 482,69	-2 259 360,39
Palkat ja palkkiot	-1 825 984,89	-1 903 670,50
Henkilöstösivukulut	-312 497,80	-355 689,89
Eläkekulut	-294 736,26	-308 751,93
Muut henkilöstösivukulut	-17 761,54	-46 937,96
Palvelujen ostot	-805 213,99	-739 493,22
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-44 365,58	-59 096,44
Avustukset	-696 655,61	-629 368,23
Muut toimintakulut	-253 608,29	-244 290,84

Jatkuu seuraavalla sivulla.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

TOIMINTAKATE	**270 028,63**	**195 762,59**
Rahoitustuotot ja -kulut	**13,35**	**-248,20**
Korkotuotot	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	13,51	10,34
Korkokulut	0,00	-27,00
Muut rahoituskulut	-0,16	-231,54
VUOSIKATE	**270 041,98**	**195 514,39**
Poistot ja arvonalentumiset	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	**270 041,98**	**195 514,39**
Rahastojen lisäys (-)	-650 000,00	-650 000,00
Rahastojen vähennys (+)	680 185,61	619 768,23
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	**300 227,59**	**165 282,62**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

5.2 Rahoituslaskelma

TOIMINNAN RAHAVIRTA	**2024**	**2023**
Vuosikate	270 041,98	195 514,39
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	0,00	0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	0,00
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHA-VIRTA	**270 041,98**	**195 514,39**
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Oman pääoman muutokset	0,00	132,52
* peruspääoman muutos		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-5 930 345,07	9 781 262,65
Toimeksiantojen muutokset	-5 769 037,68	8 012 429,72
Vaihto-omaisuuden muutokset	0	
Saamisten muutos	124 708,57	1 777 887,78
Korottomien velkojen muutos	-286 015,96	-9 054,85
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	**-5 930 345,07**	**9 781 130,13**
RAHAVAROJEN MUUTOS	**-5 660 303,09**	**9 976 644,52**
RAHAVAROJEN MUUTOS		
Rahavarat 31.12.	6 405 853,38	12 066 156,47
Rahoitusarvopaperit	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	12 066 156,47	2 089 511,95
Rahoitusarvopaperit	0,00	0,00

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

5.3 Tase

KUNTAYHTYMÄN TASE

VASTAAVAA	**2024**	**2023**
PYSYVÄT VASTAAVAT	**22,00**	**22,00**
Osakkeet ja osuudet	22,00	22,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	**4 524 512,43**	**7 037 843,92**
Valtion toimeksiannot	4 524 512,43	7 037 843,92
VAIHTUVAT VASTAAVAT	**6 614 934,66**	**12 399 946,32**
Saamiset	**209 081,28**	**333 789,85**
Pitkäaikaiset saamiset	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	209 081,28	333 789,85
Myyntisaamiset	2 480,00	13 867,94
Muut saamiset	16 089,74	32 105,39
Siirtosaamiset	190 511,54	287 816,52
Rahat ja pankkisaamiset	**6 405 853,38**	**12 066 156,47**
Pankkitilit	6 405 853,38	12 066 156,47
Vastaavaa yhteensä	**11 139 469,09**	**19 437 812,24**

Jatkuu seuraavalla sivulla.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

VASTATTAVAA

Oma pääoma	**1 027 896,31**	**757 854,33**
Peruspääoma	595 457,11	595 457,11
Muut omat rahastot	205,40	30 391,01
Edellisten kausien ylijäämä /alijäämä	132 006,21	-33 276,41
Tilikauden alijäämä	300 227,59	165 282,62
Toimeksiantojen pääomat	**8 610 222,39**	**16 892 591,56**
Valtion toimeksiannot	8 610 222,39	16 892 591,56
Vieras pääoma	**1 501 350,39**	**1 787 366,35**
Ostovelat	53 241,88	82 612,84
Muut velat	44 396,44	57 266,44
Siirtovelat	1 403 712,07	1 647 487,07
Vastattavaa yhteensä	**11 139 469,09**	**19 437 812,24**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[redacted]
visma sign
www.vismasign.com

5.4 Jäsenkuntien maksuosuudet vuonna 2024

Kunta	Verotulot, euroa		Maksuosuus, euroa		Muutos		Maksuerä 1/4
	2022	2021	2024	2023	euroa	%	euroa
Hankasalmi	16 841 767	16 744 226	50 758	51 878	-1 120	-2,21 %	12 689
Joutsa	16 198 364	16 086 071	48 819	49 839	-1 020	-2,09 %	12 205
Jyväskylä	607 054 443	584 651 372	1 829 560	1 811 399	18 161	0,99 %	457 390
Jämsä	91 105 829	92 719 663	274 578	287 269	-12 692	-4,62 %	68 644
Kannonkoski	4 958 268	4 996 215	14 943	15 480	-536	-3,59 %	3 736
Karstula	14 232 799	14 060 206	42 895	43 562	-667	-1,55 %	10 724
Keuruu	39 354 033	37 687 554	118 606	116 766	1 841	1,55 %	29 652
Kinnula	5 433 049	5 540 136	16 374	17 165	-790	-4,83 %	4 094
Kivijärvi	4 480 176	4 499 578	13 502	13 941	-438	-3,25 %	3 376
Konnevesi	9 979 264	9 503 533	30 076	29 444	631	2,10 %	7 519
Kyyjärvi	5 530 525	5 138 140	16 668	15 919	749	4,49 %	4 167
Laukaa	78 602 991	75 420 857	236 896	233 673	3 223	1,36 %	59 224
Luhanka	3 138 593	3 110 018	9 459	9 636	-176	-1,87 %	2 365
Multia	6 586 564	6 429 424	19 851	19 920	-69	-0,35 %	4 963
Muurame	47 001 390	44 221 305	141 654	137 009	4 645	3,28 %	35 413
Petäjävesi	14 824 561	14 911 979	44 679	46 201	-1 522	-3,41 %	11 170
Pihtipudas	14 732 722	13 737 674	44 402	42 563	1 839	4,14 %	11 100
Saarijärvi	33 610 789	32 763 495	101 297	101 510	-212	-0,21 %	25 324
Toivakka	9 325 214	9 230 786	28 105	28 599	-495	-1,76 %	7 026
Uurainen	13 238 276	12 703 549	39 898	39 359	539	1,35 %	9 974
Viitasaari	23 462 490	22 689 515	70 712	70 298	414	0,59 %	17 678
Äänekoski	79 489 167	81 294 770	239 567	251 872	-12 305	-5,14 %	59 892
Yhteensä	**1 139 181 274**	**1 108 140 066**	**3 433 300**	**3 433 300**			**858 325**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

6 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

6.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Liitetiedoissa ilmoitetaan oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta ja rahoituksesta sekä toiminnasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa (KuntaL 113 § ja KPL 3:2 §).

Liitetietojen sisällöstä on säädetty pääasiassa kirjanpitolaissa (1336/1997) ja -asetuksessa (1339/1997). Liitetiedoilla tarkoitetaan taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitteenä ilmoitettavia tietoja. Rahoituslaskelmalle ei kuitenkaan ole esitetty liitetietovaatimuksia liitetieto-ohjeistuksessa. Kirjanpitolain mukaisesti liitetietoina on selostettava yleisistä tilinpäätösperiaatteista tehtyjä poikkeuksia sekä poikkeamien perusteita ja vaikutusta.

Tilinpäätöksen liitetietojen tarkoituksena on täydentää laskelmien muodossa esitettyä tilinpäätösinformaatiota oikean ja riittävän kuvan antamiseksi tuloksesta, taloudellisesta asemasta ja rahoituksesta sekä toiminnasta.

Keski-Suomen kehittämisrahasto on kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikkö.

1. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien sijoitukset (osakkeet ja osuudet) on merkitty taseeseen hankintamenoon tai alempaan arvoon. Arvostuksen periaatteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo.

Vaihto-omaisuus

Keski-Suomen liitolla ei ole vaihto-omaisuutta.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

6.2 Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Kuntayhtymän tilinpäätös on esitetty kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamien ohjeiden mukaisesti.

2. Tuloslaskelma ja tase ovat kuntajaoston ohjeisen mukaisia.

3. Tilinpäätös ei sisällä edelliseen tilikauteen liittyviä oikaisuja.

4. Tilinpäätös on vertailukelpoinen edellisten tilikausien kanssa.

5.Tilinpäätös ei sisällä edelliseen tilikauteen kohdistuvia tuottoja, kuluja tai virheiden korjauksia.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

6.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6. Toimintatuotot kuntayhtymän määritteleminä tehtäväkokonaisuuksina:

TOIMINTATUOTOT TULOLAJEITTAIN	2024	2023
Myyntituotot jäsenkunnilta*	3 433 300,00	3 433 300,00
Muut myyntituotot	40 059,99	134 071,90
Tuet ja avustukset	734 994,80	558 394,72
Muut tuotot	0,00	1 605,09
Korkotuotot	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	13,51	10,34
*Jäsenkuntien maksuosuudet		
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	**4 208 368,30**	**4 127 382,05**

7. Keski-Suomen liitolla ei ole verotuloja.

8. Keski-Suomen liitolla ei ole valtionosuustuloja.

9. Palvelujen ostot eriteltyinä asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palvelujen ostoihin:

PALVELUJEN OSTOT	2024	2023
Asiantuntija-, toimisto- ja ICT-palvelut	504 179,77	437 066,90
Muut palvelut	301 034,22	302 426,32
PALVELUJEN OSTOT YHTEENSÄ	**805 213,99**	**739 493,22**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

10. Keski-Suomen liitolla ei ole valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annettuja tukia valtuustoryhmille.

11. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista.

Maakuntavaltuuston 15.1.2016 hyväksymä poistosuunnitelma:

Soveltamisalue

Keski-Suomen liiton poistosuunnitelma koskee käyttöomaisuuden hankintamenoja. Käyttöomaisuudella tarkoitetaan hyödykkeitä (kalustoa ja muita esineitä), jotka vaikuttavat tuotannontekijöinä useamman kuin yhden tilikauden aikana.

Poistojen perusta

Poistojen arvoperustana on käyttöomaisuuden hankintameno. Hankintamenolla tarkoitetaan välittömän arvonlisäverottoman ostohinnan lisäksi muita käyttöomaisuuden hankkimisesta aiheutuneita menoja, kuten esimerkiksi kuljetuksesta ja asennuksesta aiheutuneita menoja. Poistosuunnitelman mukaiset poistot tehdään pääsääntöisesti käyttöomaisuuden hankintamenosta. Mikäli käyttöomaisuuden hankinta koostuu useasta eri osasta, lasketaan hankintamenot yhteen ja poistot lasketaan yhteissummasta poistosuunnitelman mukaisesti.

Poistomenetelmä

Poistomenetelmän käytetään tasapoistomenetelmää ja poistoaikana kolme vuotta. Poistojen laskenta aloitetaan käyttöomaisuuden käyttöönottovuodesta. Merkitykseltään vähäinen käyttöönottovuoden poisto voidaan kuitenkin jättää tekemättä.

Jos hyödyke romutetaan tai poistetaan muuten lopullisesti käytöstä kesken sen taloudellisen pitoajan, poistetaan jäljellä oleva hankintameno kertapoistona.

Myynnin yhteydessä käyttöomaisuus poistetaan käyttöomaisuudesta.

12. Keski-Suomen liiton tuottoihin ja kuluihin ei sisälly pakollisten varausten muutoksia.

13. Muihin tuottoihin ei sisälly olennaisia pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoittoja ja -tappioita.

14. Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyviä eriä ei ole.

15. Muita olennaisia rahoitustuottoja ei ole.

16. Keski-Suomen liitolla ei ole poistoerojen muutoksia.

6.4 Tasetta koskevat liitetiedot

6.4.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17. Keski-Suomen liitto ei ole laskenut liikkeelle lainoja.

18. Keski-Suomen liitto ei ole tehnyt arvonkorotuksia.

19. Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti:

KONEET JA KALUSTO	2024	2023
Hankintameno 1.1.	0,00	0,00
Vähennys	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	**0,00**	**0,00**

OSAKKEET JA OSUUDET	2024	2023
Hankintameno 1.1.	22,00	22,00
Lisäys	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	**22,00**	**22,00**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

20. Keski-Suomen liitolla ei ole määräämiä omistusosuuksia tytäryhteisöissä, yhdistyksissä eikä säätiöissä.

21. Keski-Suomen liitto ei ole jäsenenä muissa kuntayhtymissä.

22. Keski-Suomen liitolla ei ole yhteisyhteisöjä eikä omistusyhteysyhteisöjä.

23. Tiedot pitkä- ja lyhytaikaisista saamisista:

Keski-Suomen liitolla ei ole pitkäaikaisia saamisia.

24. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät:

SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT		2024
Hankejaksotukset		
Nacao	Interreg	62 417,81
Promoter	Interreg	43 231,02
Keski-Suomen maakuntabrändi	AKKE	38 002,34
Green industrial areas	Interreg	15 760,82
AKKE tekninen tuki	AKKE	14 407,08
Työterveyshuollon korvaus	Kela	7 826,44
Kiertokylät Keski-Suomessa	Maaseuturahoitus	2 966,41
Aluekehittämisrahoituksen hallinnointi	Kehittämisrahasto	1 744,55
Hankejaksotukset yhteensä		**186 356,47**

6.4.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25. Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana:

OMA PÄÄOMA	2024	2023
Kuntayhtymän peruspääoma 1.1.	595 457,11	595 457,11
Lisäys	0,00	0,00
Vähennys	0,00	0,00
Kuntayhtymän peruspääoma 31.12.	**595 457,11**	**595 457,11**
Muut omat rahastot yhteensä	30 391,01	225,82
Lisäys	271,98	30391,01
Vähennys	-30457,59	-225,82
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	**205,40**	**30 391,01**
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	132 006,21	-33 276,41
Lisäys	0,00	0,00
Vähennys	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	300 227,59	165 282,62
Tilikausien yli-/alijäämät yhteensä 31.12.	**432 233,80**	**132 006,21**
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	**1 027 896,31**	**7574,33**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[redacted]
visma sign
www.vismasign.com

6.4.3 Peruspääoman jakaantuminen jäsenkunnittain

KUNTA	1.1.2024	
	%	euroa
Hankasalmi	1,567 %	9 332,68
Joutsa	1,514 %	9 015,57
Jyväskylä	51,276 %	305 326,70
Jämsä	8,989 %	53 523,86
Kannonkoski	0,423 %	2 518,37
Karstula	1,231 %	7 328,00
Keuruu	3,506 %	20 875,88
Kinnula	0,490 %	2 915,22
Kivijärvi	0,349 %	2 078,35
Konnevesi	0,894 %	5 322,52
Kyyjärvi	0,435 %	2 591,83
Laukaa	6,904 %	41 112,99
Luhanka	0,219 %	1 301,27
Multia	0,567 %	3 376,06
Muurame	4,004 %	23 842,29
Petäjävesi	1,336 %	7 956,20
Pihtipudas	1,255 %	7 474,74
Saarijärvi	3,135 %	18 667,72
Toivakka	0,805 %	4 793,60
Uurainen	1,109 %	6 600,73
Viitasaari	2,136 %	12 716,05
Äänekoski	7,857 %	46 786,56
Yhteensä	**100,000 %**	**595 457,19**

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2024	2023
Valtion toimeksiannot 1.1.	16 892 591,56	8 847 269,26
Lisäys	0,00	8 045 322,30
Vähennys	8 282 369,17	0,00
Yhteensä 31.12.	**8 610 222,39**	**16 892 591,56**

26. Erittely poistoeroista. Keski-Suomen liitto ei ole kirjannut poistoeroa verotussyistä.

27. Keski-Suomen liitolla ei ole pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuluvia velkoja.

28. Keski-Suomen liitto ei ole laskenut liikkeelle joukkovelkakirjalainoja.

29. Keski-Suomen liitolla ei ole pakollisia varauksia.

30. Pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen erittely: Keski-Suomen liitolle ei ole pitkä- eikä lyhytaikaisia velkoja.

31. Keski-Suomen liitolla ei ole sekkitililimiittiä.

32. Erittely Muut velat -erän jakaantumisesta liittymismaksuihin ja muihin velkoihin:

MUUT VELAT	2024	2023
Ennakonpidätykset	42 854,14	54 653,93
Sairausvakuutusmaksut	1 542,30	2 612,51
Yhteensä	**44 396,44**	**57 266,44**

33. Erittely Siirtovelat -erän jakaantumisesta:

SIIRTOVELKA YHTEENSÄ	2024	2023
Työttömyysvakuutusmaksuvelka	4 268,90	8 445,20
Lomapalkkajaksotus	342 952,27	315 894,74
Siirtovelat kehittämisrahasto	1 021 408,74	1 223 525,49
Muut siirtovelat	35 082,16	99 621,64
Siirtovelka yhteensä	**1 403 712,07**	**1 647 487,07**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

34. Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät:

MUIHIN SIIRTOVELKOIHIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT		2024
Siirtovelkojen olennaiset erät:		
Keski-Suomen kulttuuritasku	OKM	17 393,78
Luottamustoimipalkkioiden jaksotus 2024		9 475,54
Valtion palvelu- ja toimitilaverkkoselvitys, palautus	VM	3 381,05
JTF-rahoitus käyntiin	AKKE	1 863,71
Kela sairauspäivärahan jaksotus		1 432,80
Matkakorvausten jaksotus 2024		1 128,03
Siviilipalvelushenkilön kulujen jaksotus 2024		407,25
Yhteensä		**35 82,16**

6.5 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

35. Keski-Suomen liitto ei ole pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut omaisuutta velkojen vakuudeksi.

36. Keski-Suomen liitolla ei ole vuokravakuuksia.

37. Keski-Suomen liitto ei ole antanut samaan konserniin kuuluville yhteisöille vakuuksia.

38. Keski-Suomen liitolla ei ole muille annettuja vakuuksia.

39. Vuokravastuut

Kielo Office Solutions Oy:

Toimiston vuokrasopimus on tehty alkaen 1.4.2020. Vuokrasopimus voimassa toistaiseksi ja sen irtisanomisaika on 6 kuukautta alkaen sen kalenterikuukauden viimeisestä päivästä, jonka aikana sopimus on irtisanottu.

Vuonna 2025 vuokravastuu kuukaudelta on 12 775,07 euroa ja koko irtisanomisajalta (6kk) 76 650,42 euroa.

Fundia Oy:

Arkistotilan vuokrasopimus on tehty alkaen 1.4.2020. Senaattikiinteistöt Oy myi Cygnauksenkatu 1 kiinteistön Fundia Oy:lle 4.6.2024. Vuokrasopimukset siirtyivät uudelle vuokranantajalle sellaisenaan. Vuokrasopimus voimassa toistaiseksi ja irtisanottavissa 12 kuukauden irtisanomisajalla. Vuonna 2025 vuokravastuu kuukaudelta on 775,47 euroa ja koko irtisanomisajalta (12kk) vuokravastuu on 9 305,64 euroa.

Canon monitoimilaite ja laajakuvatulostin:

Canon monitoimilaitteen vuokrasopimus on astunut voimaan alkaen 1.10.2023 ja laajakuvatulostimen 1.7.2023. Monitoimilaitteen vuokrasopimus on voimassa 30.9.2028 ja laajakuvatulostimen 30.6.2028 saakka. Vuonna 2025 monitoimilaitteen vuokravastuu on 1 731,28 euroa ja laajakuvatulostimen 1 172,72 euroa. Monitoimilaitteen vuokrasopimusajan vuokravastuu on 6 492,30 euroa ja laajakuvatulostimen 4 104,52 euroa.

40. Keski-Suomen liitto ei ole antanut vastuusitoumuksia samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta.

41. Keski-Suomen liitto ei ole antanut muista vastuusitoumuksia.

42. Keski-Suomen liitolla ei ole muita kuntayhtymään koskevia taseen ulkopuolisia järjestelyjä esimerkiksi kuntayhtymän taloudellisia sopimusvastuita.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

6.6 Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen

Keski-Suomen liitolla ei ole esitettäviä ympäristöasioita.

6.7 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahoja koskevat liitetiedot

43. Henkilöstön lukumäärä

HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ	2024	2023
Virat	4	5
Toistaiseksi voimassa olevin sopimuksin	17	17
Määräaikaiset	6	8
Yhteensä 31.12.	**27**	**30**

44. Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilöstösivukulut

HENKILÖSTÖKULUT (tuloslaskelma)	2024	2023
Maksetut palkat ja palkkiot	-1 825 984,89	-1 903 670,50
Eläkemaksut	-294 736,26	-308 751,93
Muut henkilöstösivukulut	-17 761,54	-46 937,96
Henkilöstökulut yhteensä	**-2 138 482,69**	**-2 259 360,39**

45. Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja puolueille tai puolueyhdistyksille tilitetyt luottamushenkilömaksut

Poliittisille puolueille tilitetyt luottamushenkilöiden puoluemaksut

PUOLUEMAKSUT	2024	2023
Keskusta	3 762,00	5 539,50
Sosiaalidemokraatit	2 890,50	3 846,00
Kokoomus	2 203,50	3 046,50
Vihreät	1 815,00	2 418,00
Perussuomalaiset	799,50	1 149,75
Vasemmisto	768,76	1 539,42
Kristillisdemokraatit	54,00	102,00
Puoluemaksut yhteensä	**12 293,26**	**17 641,17**

46. Tilintarkastajan palkkiot

TILINTARKASTAJAN PALKKIOT	2024	2023
Tarkastusyhteisö: BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	4 705,12	3 195,00
Muut palkkiot (hanketarkastukset)	892,50	3 686,17
Palkkiot yhteensä	**5 597,62**	**6 881,17**

47. Keski-Suomen liitolla ei ole liiketoimia sen intressitahoihin kuuluvien välillä.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

7 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

7.1 Keski-Suomen kehittämisrahasto

Keski-Suomen kehittämisrahasto on liiton hallinnoima rahasto, josta laaditaan erillinen tilinpäätös. Rahaston tulos liitetään Keski-Suomen liiton tuloslaskelmaan. Liiton jäsenkunnat maksavat Keski-Suomen kehittämisrahastoon vuosittain talousarviossa päätetyn maksuosuuden. Vuonna 2024 kehittämisrahastoon maksettiin jäsenkuntien maksuosuuksista yhteensä 650 000 euroa.

Yksittäisen jäsenkunnan maksuosuus rahastoon määräytyy samoin perustein kuin maksuosuus liiton muuhun toimintaan. Rahaston maksuosuutta ei laskuteta jäsenkunnilta erikseen vaan liitto siirtää kunkin jäsenkunnan maksamasta maksuosuudesta rahaston osuutta vastaavan summan rahaston tilille.

TULOSLASKELMA

	TP2024	TP2023
TOIMINTATUOTOT	**650 000,00**	**650 000,00**
Jäsenmaksuosuudet	650 000,00	650 000,00
TOIMINTAKULUT	**-680 185,61**	**-619 768,23**
Myönnetyt avustukset	-680 185,61	-619 768,23
TOIMINTAKATE	**-30 185,61**	**30 231,77**
Rahoitustuotot ja -kulut	0,00	0,00
VUOSIKATE	**-30 185,61**	**30 231,77**
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	**-30 185,61**	**30 231,77**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

RAHOITUSLASKELMA

	TP2024	TP2023
TOIMINNAN RAHAVIRTA	**-30 185,61**	**30 231,77**
Vuosikate	-30 185,61	30 231,77
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	**0,00**	**0,00**
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	0,00
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHA-VIRTA	**-30 185,61**	**30 231,77**
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	**-202 050,71**	**99 446,85**
Muut maksuvalmiuden muutokset	-202 050,71	99 446,85
Saamisten muutos	0,00	0,00
Korottomien velkojen muutos	-202 050,71	99 446,85
RAHAVAROJEN MUUTOS	**-232 235,78**	**129 678,62**
Rahavarat 31.12.	1 021 680,72	1 253 916,50
Rahavarat 1.1.	1 253 916,50	1 124 237,88
RAHAVAROJEN MUUTOS	**-232 235,78**	**129 678,62**

TASE

VASTAAVAA	2024	2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	**0,00**	**0,00**
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	**1 021 680,72**	**1 253 916,50**
Rahat ja pankkisaamiset	**1 021 680,72**	**1 253 916,50**
Pankkitilit	1 021 680,72	1 253 916,50
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**1 021 680,72**	**1 253 916,50**

VASTATTAVAA	2024	2023
OMA PÄÄOMA	**271,98**	**30 457,59**
Edellisten kausien ylijäämä /ali-jäämä	30 457,59	225,82
Tilikauden alijäämä	-30 185,61	30 231,77
VIERAS PÄÄOMA	**1 021 408,74**	**1 223 458,91**
Siirtovelat	0,00	-66,58
Siirtovelat kehittämisrahasto	1 021 408,74	1 223 525,49
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**1 021 680,72**	**1 253 916,50**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

8 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

8.1 Maakuntahallituksen hyväksyminen

Jyväskylässä 21.2.2025

Maakuntahallituksen jäsenet

_____ Tahvo Anttila, puheenjohtaja	_____ Toimi Kankaanniemi, 1. varapuheenjohtaja	_____ Leena Lyytinen, 2. varapuheenjohtaja
_____ Leila Lindell, jäsen	_____ Riitta Pirttiniemi, jäsen	_____ Mervi Hovikoski, jäsen
_____ Seppo Ruotsalainen, jäsen	_____ Ulla Patronen, jäsen	_____ Lotta Ahola, jäsen
_____ Jaakko Selin, jäsen	_____ Harri Oksanen, jäsen	_____ Lea-Elina Nikkilä, jäsen
_____ Matti Leino, jäsen		
_____ Pekka Hokkanen, maakuntajohtaja		

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

8.2 Tilintarkastajan merkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Jyväskylässä _____._____.2025

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

_____

Joni Mäkitalo
JHT, HT

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

9 LUETTELOT JA SELVITYKSET

Käytetyt kirjanpitokirjat

Pääkirja
Päiväkirja
Tilikartta
Tasekirja
Tase-erittelyt
Liitetietojen erittelyt

Tositelajit

Keski-Suomen liitto

10	Muistiotositteet	1–x
11	Myyntireskontra	200001–20xxxxx
25	Yleislaskutus	250001–25xxxxx
30	Ostolaskut	300001–30xxxxx
40	Ostoreskontra	400001–40xxxxx
60	Palkkatositteet	060001–06xxxxx
90	Maksuliikennetositteet	90xxxx–90xxxxx

Keski-Suomen kehittämisrahasto

20	Muistiotositteet	100001–10xxxx

Aluekehitysvarat

10	Muistiotositteet	100001–10xxxx

Keski-Suomen kehittämisrahasto

20	Muistiotositteet	100001–10xxxx

Aluekehitysvarat

10	Muistiotositteet	100001–10xxxx

Julkaisu ja säilytys

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2024 julkaistaan sähköisessä muodossa Keski-Suomen liiton verkkosivuilla. Kirjanpitoaineisto säilytetään Keski-Suomen liiton asianhallintajärjestelmässä ja sähköisessä arkistossa kirjanpitolaissa, EU:n säädöksissä sekä muissa säädöksissä ja ohjeissa määriteltyjen aikojen ja säilytystapojen mukaisesti.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

10 LIITTEET

Maakuntavaltuusto 2021–

	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Puheenjohtaja	Riitta Mäkinen, Jyväskylä	Kimmo Ojala, Jyväskylä
I varapuheenjohtaja	Janiika Vilkuna, Jyväskylä	Terhi Pulli, Jyväskylä *)
II varapuheenjohtaja	Ville Rautiainen, Saarijärvi	Carita Tuominen, Saarijärvi **)
Jäsen	Markku Manninen, Hankasalmi	Ari Leinonen, Hankasalmi
Jäsen	Heikki Kuurne, Joutsa	Katri Reinikainen, Joutsa
Jäsen	Tony Melville, Jyväskylä	Jasmine Repo, Jyväskylä
Jäsen	Kimmo Suomi, Jyväskylä	Mirja Hirvensalo, Jyväskylä
Jäsen	Riikka Rantanen, Jyväskylä	Jarno Kemiläinen, Jyväskylä
Jäsen	Pentti Mäkinen, Jyväskylä	Jaana Hakanen, Jyväskylä
Jäsen	Juha Suoperä, Jyväskylä	Caius Forsberg, Jyväskylä
Jäsen	Petri Laaksonen, Jyväskylä	Katja Iso-Möttönen, Jyväskylä
Jäsen	Suvi Widgren, Jyväskylä	Anna-Maria Nurmi, Jyväskylä
Jäsen	Antti Rastela, Jyväskylä	Jaakko Selin, Jyväskylä
Jäsen	Elma Hyöky, Jyväskylä	Vilma Viitasaari, Jyväskylä ****)
Jäsen	Helinä Lähdesluoma, Jyväskylä	Kaisa Peltonen, Jyväskylä
Jäsen	Jassin Rezai, Jyväskylä	Meri Lumela, Jyväskylä
Jäsen	Anna Kylmälä, Jyväskylä	Katri Savolainen, Jyväskylä
Jäsen	Joonas Könttä, Jyväskylä	Heidi Rentola, Jyväskylä ***)
Jäsen	Essi Rantanen, Jyväskylä	Jyri Ylönen, Jyväskylä
Jäsen	Ilse Weijo, Jyväskylä	Ari Laitinen, Jyväskylä
Jäsen	Toimi Kankaanniemi, Jyväskylä *****)	Kai Koskinen, Jyväskylä
Jäsen	Kaisa Garedew, Jyväskylä	Janne Luoma-aho, Jyväskylä ******)
Jäsen	Joni Parkkonen, Jyväskylä	Timo Lehtonen, Jyväskylä *******)
Jäsen	Ira Vainikainen, Jyväskylä	Rosa Heikkinen, Jyväskylä
Jäsen	Paul Abbey, Jyväskylä	Eila Tiainen, Jyväskylä
Jäsen	Mia Puolimatka, Jyväskylä	Tapio Puolimatka, Jyväskylä
Jäsen	Mika Kyrö, Jämsä	Johanna Ketola, Jämsä

Jatkuu seuraavalla sivulla.

*) Jyväskylän kaupunginvaltuusto on valinnut 18.3.2024 Terhi Pullin tilalle maakuntavaltuuston uudeksi varajäseneksi Kati-Erika Timperin.

**) Saarijärven kaupunginvaltuusto on 26.8.2024 myöntänyt eron Carita Tuomiselle maakuntavaltuuston varajäsenen tehtävästä ja valinnut hänen tilalleen Kirsi Siekkisen.

***) Jyväskylän kaupunginvaltuusto on 26.8.2024 myöntänyt eron Heidi Rentolalle maakuntavaltuuston varajäsenen tehtävästä 1.9.2024 alkaen ja valinnut hänen tilalleen Markku Lahden.

****) Jyväskylän kaupunginvaltuusto on 26.8.2024 myöntänyt eron Vilma Viitasaarelle maakuntavaltuuston varajäsenen tehtävästä 1.9.2024 alkaen ja valinnut hänen tilalleen Liisa Kuparisen.

*****) Jyväskylän kaupunginvaltuusto on myöntänyt 4.11.2024 Toimi Kankaanniemelle eron maakuntavaltuuston jäsenen tehtävästä. Hänen tilalleen on valittu Janne Luoma-aho maakuntavaltuuston uudeksi jäseneksi.

******) Jyväskylän kaupunginvaltuusto on valinnut 4.11.2024 Kaisa Garedewin uudeksi varajäseneksi Janne Luoma-ahon tilalle Timo Lehtosen Joni Parkkosen varajäsenen paikalta.

*******) Jyväskylän kaupunginvaltuusto on valinnut 4.11.2024 Joni Parkkosen uudeksi varajäseneksi Mikko Rädyn Timo Lehtosen tilalle.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Jäsen	Jorma Poti, Jämsä	Sari Jussila, Jämsä
Jäsen	Jukka Haaparanta, Jämsä	Karita Puttonen, Jämsä
Jäsen	Arja Paakkanen, Jämsä	Markku Kankainen, Jämsä
Jäsen	Markku Pöyhönen, Kannonkoski	Mauno Autio, Kannonkoski
Jäsen	Juha Laaksonen, Karstula	Leevi Marila, Karstula
Jäsen	Saara Kässi-Jokinen, Keuruu	Lauri Oinonen, Keuruu
Jäsen	Taija Santamäki, Keuruu	Anna Saastamoinen, Keuruu
Jäsen	Manu Toikkanen, Kinnula	Markku Toikkanen, Kinnula
Jäsen	Riku Kalmari, Kivijärvi	Maire Hautanen, Kivijärvi
Jäsen	Eeva-Liisa Korhonen, Konnevesi	Matti Hytölä, Konnevesi
Jäsen	Jarkko Hänninen, Kyyjärvi	Maija Uusisalo, Kyyjärvi
Jäsen	Jukka Häkkinen, Laukaa	Marjukka Kautto, Laukaa
Jäsen	Leena Kalmari, Laukaa	Markku Autio, Laukaa
Jäsen	Tomi Koskela, Laukaa	Amanda Vilhunen, Laukaa
Jäsen	Milla Niinikoski, Laukaa	Marko Vestola, Laukaa
Jäsen	Risto Ahola, Luhanka	Hannu Inkeröinen, Luhanka
Jäsen	Helena Kurvinen, Multia	Matti Ronkainen, Multia
Jäsen	Jorma Nokkala, Muurame	Tiina Mikkola, Muurame
Jäsen	Arto Liikanen, Muurame	Eija Rantanen, Muurame
Jäsen	Suvi-Jaana Aho, Muurame	Jani Kylmälahti, Muurame
Jäsen	Tarmo Ketola, Petäjävesi	Mikko Tiirola, Petäjävesi
Jäsen	Kari Parkkonen, Pihtipudas	Pentti Räisänen, Pihtipudas
Jäsen	Petri Honkonen, Saarijärvi	Harri Lehtinen, Saarijärvi
Jäsen	Karla Karmala, Toivakka	Johanna Ripatti, Toivakka
Jäsen	Jyrki Paananen, Uurainen	Arto Veijonen, Uurainen
Jäsen	Sirkka Tenhunen, Viitasaari	Leila Haiko, Viitasaari
Jäsen	Hannu Suni, Viitasaari	Tuija Siltanen, Viitasaari
Jäsen	Anna-Riitta Pentinpuro, Äänekoski	Joni Kotilainen, Äänekoski
Jäsen	Johanna Vertainen, Äänekoski	Timo Pulli, Äänekoski
Jäsen	Petra Virtanen, Äänekoski	Antti Peltomäki, Äänekoski
Jäsen	Pasi Hartikka, Äänekoski	Riikka Happo, Äänekoski

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

Maakuntahallitus 2021–

	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Puheenjohtaja	Tahvo Anttila, Jyväskylä	Leena Pärnäjärvi, Jämsä
I varapuheenjohtaja	Jyrki Niittymaa, Jämsä *)	Topi Saarelainen, Toivakka
II varapuheenjohtaja	Leena Lyytinen, Jyväskylä	Meri Lumela, Jyväskylä
Jäsen	Leila Lindell, Äänekoski	Sakari Suomala, Laukaa
Jäsen	Riitta Pirttiniemi, Saarijärvi	Markku Toikkanen, Kinnula
Jäsen	Mervi Hovikoski, Jyväskylä	Jukka Hämäläinen, Jyväskylä
Jäsen	Seppo Ruotsalainen, Äänekoski	Aila Niinikoski, Joutsa
Jäsen	Ulla Patronen, Jämsä	Markku Autio, Laukaa
Jäsen	Lotta Ahola, Jämsä	Ville Väyrynen, Muurame
Jäsen	Jaakko Selin, Jyväskylä	Kati-Erika Timperi, Jyväskylä
Jäsen	Harri Oksanen, Keuruu	Kari Pajunen, Jämsä
Jäsen	Lea-Elina Nikkilä, Joutsa	Nina Hirsiaho, Petäjävesi
Jäsen	Matti Leino, Jyväskylä	Sirpa Martins, Äänekoski

*) Maakuntavaltuusto on 7.6.2024 valinnut Jyrki Niittymaan tilalle varsinaiseksi jäseneksi ja 1. varapuheenjohtajaksi Toimi Kankaanniemen.

Tarkastuslautakunta 2021–

	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Puheenjohtaja	Juha Suonperä, Jyväskylä	Aki Virtaniemi, Luhanka
Varapuheenjohtaja	Joni Parkkonen, Jyväskylä	Miia-Riitta Korppi, Laukaa
Jäsen	Helena Kukkamo, Keuruu	Ari Korhonen, Hankasalmi
Jäsen	Tommi Lahtinen, Muurame	Sisko Linna, Viitasaari
Jäsen	Irene Hallamäki, Jyväskylä	Hanna Nelimarkka, Jyväskylä

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

Maakunnan yhteistyöryhmä 2021-

	Varsinainen jäsen, edustama taho	**Varajäsen**
Puheenjohtaja	Mikko Tiirola, Keski-Suomen liitto, Petäjävesi	Pekka Lankia, Keski-Suomen liitto, Joutsa
I varapuheenjohtaja	Jaakko Selin, Keski-Suomen liitto, Jyväskylä	Emilia Koikkalainen, Keski-Suomen liitto, Keuruu
II varapuheenjohtaja	Jukka Lehtinen, ELY-keskus	Jaakko Ryymin, ELY-keskus
III varapuheenjohtaja	Ahti Ruoppila, SAK	Ilkka Terimaa, Teollisuusliitto
Jäsen	Pirjo Grönholm-Paananen, Keski-Suomen liitto, Viitasaari	Satu Koskinen, Keski-Suomen liitto, Karstula
Jäsen	Mirja Hirvensalo, Keski-Suomen liitto, Jyväskylä	Tomi Jämsen, Keski-Suomen liitto, Pihtipudas
Jäsen	Rolf Nyholm, Keski-Suomen liitto, Äänekoski	Paula Nieminen, Keski-Suomen liitto, Toivakka
Jäsen	Jyrki Niittymaa, Keski-Suomen liitto, Jämsä **)	Marjo Mitronen, Keski-Suomen liitto, Multia
Jäsen	Tuija Mäkinen, Keski-Suomen liitto, Jyväskylä	Timo Taskinen, Keski-Suomen liitto, Jyväskylä
Jäsen	Kari Lehtinen, ELY-keskus *)	Sohvi Hälikkä, ELY-keskus
Jäsen	Pirkko Melville, ELY-keskus	Tiia Rantanen, ELY-keskus
Jäsen	Jyrki Huovila, uudistuva teollisuus	Sami Kettunen, uudistuva teollisuus
Jäsen	Suvi Metsola, Keski-Suomen kauppakamari	Ari Hiltunen, Keski-Suomen kauppakamari
Jäsen	Anu Pihl, Keski-Suomen hyvinvointialue	Pasi Marjakangas, Keski-Suomen hyvinvointialue
Jäsen	Anu Tokila, EduFutura	Jarkko Pirkkalainen, EduFutura
Jäsen	Juha Leppänen, biokiertotalous	Maria Jalkanen, biokiertotalous
Jäsen	Tero Lahti, MTK Keski-Suomi ***)	Anja Kettunen, MTK Keski-Suomi ***)
Jäsen	Tiina Sivonen, Keski-Suomen yhteisöjen tuki ry	Petri Lehtoranta, Keski-Suomen Liikunta
Jäsen	Päivi Heikkala, hyvinvointi	Kaisa Wallinheimo, hyvinvointi
Jäsen	Pasi Hokkanen, STTK	Tuula Peltonen, Akava
Jäsen	Jani Lehto, Luonnonvarakeskus	Saija Rasi, Luonnonvarakeskus
Jäsen	Matti Virkkunen, Metsäkeskus	Pekka Äänismaa, Metsäkeskus
Jäsen	Heikki Susiluoma, SLL Keski-Suomi	Taina Peltonen, SLL Keski-Suomi
Jäsen	Tuula Säynätmäki, TE-toimisto	Minna Orrainen, TE-toimisto
Jäsen	Jari Parkkisenniemi, Keski-Suomen Yrittäjät ry	Sanna-Mari Jyräkoski, Keski-Suomen Yrittäjät ry

*) Maakuntahallitus on valinnut 26.4.2024 Keski-Suomen ELY-keskuksen edustajaksi Mika Oraluoman Kari Lehtisen tilalle.

**) Maakuntahallitus on 19.6.2024 myöntänyt eron Jyrki Niittymaalle ja valinnut hänen tilalleen Harri Oksasen.

***) Maakuntahallitus on 13.12.2024 nimennyt MTK Keski-Suomen varsinaiseksi jäseneksi Juhana Jalkasen ja varajäseneksi Antti Wariksen Keski-Suomen maakunnan yhteistyöryhmään jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/[illegible]
visma sign
www.vismasign.com

Pekka Juhani Hokkanen
Keski-Suomen liitto, FI08301553, Lutakonaukio 7, 40100, Jyväskylä
c2bdfa9c-956b-47df-b71c-3e2503625800 - 2025-03-03 15:56:42 UTC +02:00
BankID / MobileID - b5c9383c-e5c1-4191-ae7a-d872a3fb274a - FI
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

MERVI MARIA HOVIKOSKI
9b231db0-fa7b-48e7-a926-cfa3940df602 - 2025-03-03 15:56:13 UTC +02:00
BankID / MobileID - 16b1b7e6-a3a3-4dec-8acd-fb48bce0d127 - FI

Jaakko Tapani Selin
da067f08-8941-47a2-87ce-0a5b84304bf3 - 2025-03-03 15:58:14 UTC +02:00
BankID / MobileID - fe855bf0-26e4-45b1-a290-ca9c745b5883 - FI

TOIMI KANKAANNIEMI
6b200a90-e2ee-48e9-933e-574665cd3b27 - 2025-03-03 16:03:28 UTC +02:00
BankID / MobileID - d32a7fd9-9dcd-4f1b-a131-e8876b2b8c64 - FI

LEILA BIRGITTA LINDELL
23960ee3-5c74-4e23-9b8e-e040685d638a - 2025-03-03 16:14:17 UTC +02:00
BankID / MobileID - 4cc27711-9bc0-47ab-8018-f9878707a6e7 - FI

RIITTA JOHANNA PIRTTINIEMI
0240269b-5e5d-418a-96dc-4096ad0541d9 - 2025-03-03 16:15:52 UTC +02:00
BankID / MobileID - 5726d1fe-7a62-474c-8fce-2e2e81462e22 - FI

LEA-ELINA NIKKILÄ
d4ee38c8-5d9a-4c6e-87b7-fa11d07f073a - 2025-03-03 16:21:42 UTC +02:00
BankID / MobileID - c2045e91-f289-4e12-a29b-bc23863a07ae - FI

TAHVO PELLERVO ANTTILA
c195bf4d-ba4b-4bf8-9e41-ebfc4a5cee68 - 2025-03-03 17:32:32 UTC +02:00
BankID / MobileID - 07d00d6b-5917-4427-b853-1a6f6386f5cd - FI

SEPPO SAKARI RUOTSALAINEN
85803a3e-6ef4-4eab-9ad3-999aa35cbe5d - 2025-03-03 22:59:19 UTC +02:00
BankID / MobileID - 96e36b80-5788-423f-b503-534821454846 - FI

LOTTA KATARIINA AHOLA
0251d20c-74fc-43d6-9dd1-6b858bf4c960 - 2025-03-04 07:39:43 UTC +02:00
BankID / MobileID - 56cbe677-8b3c-4160-bc96-3395a592432a - FI

ULLA HELENA PATRONEN
d3bdc620-9823-4e48-907f-8bada3bb860d - 2025-03-04 07:59:25 UTC +02:00
BankID / MobileID - 8c149e13-eb5b-49e4-95d0-7682486b2a51 - FI

MATTI EDVARD LEINO
018eb53c-36ca-4699-a6dc-45674ad89f38 - 2025-03-04 08:06:25 UTC +02:00
BankID / MobileID - 5fc77f29-1520-44fb-8a2d-3c4a91216fde - FI

HARRI JOHANNES OKSANEN
1fb2fc8b-00fe-492f-87ea-c92109151232 - 2025-03-04 17:44:10 UTC +02:00
BankID / MobileID - 69e2fc53-44ea-472a-b31b-dd90b2d4a1bf - FI

LEENA MIRJAMI LYYTINEN
e7b3c889-5703-47ea-ac3f-7c7af550dbfc - 2025-03-06 14:11:48 UTC +02:00
BankID / MobileID - bfa31447-f549-4f4b-97bc-4df428aa0113 - FI

JONI JUHANI MÄKITALO
BDO Oy, FI27760894, Porkkalankatu 3, 00180, Helsinki
453afd7a-c529-494e-bc21-b33f0630b935 - 2025-03-12 08:02:47 UTC +02:00
BankID / MobileID - d56c5e22-0002-4c3c-a565-cdef28faded6 - FI
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive